

ILZE AUZIŅA • MAIJA BERĶE • ANTA LAZAREVA
ARVILS ŠALME • VINETA VAIVADE

B1 LAIPA

L A T V I E Š U V A L O D A
M Ā C Ī B U G R Ā M A T A

2019

Latviešu valodas aģentūra

SATURS

Temati	Lpp.	Gramatika	Leksika	Tekstveide un saziņa
1. NEKAD NAV PAR VĒLU				
a Sveicināti Latvijā!	4	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārdu <i>apgūt, iegūt, kļūt</i> locīšana. 	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārda <i>braukt</i> lietojums ar piedēkļiem. 	<ul style="list-style-type: none"> Sludinājumi. Reklāma.
b Mainīt un mainīties	8	<ul style="list-style-type: none"> Palīgteikumi, kurus ievada <i>tāpēc ka, jo, lai</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Atgriezenisko darbības vārdu <i>atgriezties, pārcelties</i> lietojums. 	<ul style="list-style-type: none"> Intervija, darba intervija.
c Kas meklē – tas atrod!	12		<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārdu <i>mainīt, mainīties</i> lietojums. 	<ul style="list-style-type: none"> Dzīves apraksts jeb <i>Curriculum Vitae (CV)</i>.
d Pārbaudi sevi!	14		<ul style="list-style-type: none"> Frazeoloģismu <i>ķerties pie darba, iet kāda pēdās</i>, stabila vārdu savienojuma <i>tikt galā</i> un vārda <i>sirdslieta</i> lietojums. 	
2. STARP SAVĒJIEM				
a Ģimene un draugi	16	<ul style="list-style-type: none"> Lietvārdi ar apstākļa vārdiem <i>daudz, nedaudz, maz, mazāk, vairāk</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Vārdi, kas nosauc ģimenes locekļus, cilvēka dzīves posmus un dažādus notikumus ģimenē. 	<ul style="list-style-type: none"> Apsveikums. E-pasta vēstule.
b Svarīgākie dzīves notikumi	20	<ul style="list-style-type: none"> Vietniekvārdu <i>viens otrs, cits cita</i> lietojums. 	<ul style="list-style-type: none"> Vārdi, kas raksturo izjūtas, emocionālo stāvokli, rakstura iezīmes. 	
c Pagātnes vērtība	22	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārdu <i>pētīt, vēltīt</i> locīšana. 	<ul style="list-style-type: none"> Vārdi, kas saistīti ar dzimtas vēstures pētišanu. 	
d Pārbaudi sevi!	24	<ul style="list-style-type: none"> Atgriezenisko darbības vārdu <i>tikties, satikties, sarunāties, priecāties, justies</i> locīšana. 		
		<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārda vajadzības izteiksme. Īpašības vārdu darināšana ar <i>-isks, -iska; -īgs, -īga</i>. 		
3. DZĪVESVIETA				
a Mans nams – mana pils!	26	<ul style="list-style-type: none"> Vietniekvārdi <i>pats, pati</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Darbarīki un celtniecības / remonta materiāli. 	<ul style="list-style-type: none"> Informācija par mājokļa kredītu.
b Būvējam un remontējam	30	<ul style="list-style-type: none"> Ciešamās kārtas pagātnes divdabība. 	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārdi, kas saistīti ar celtniecību, remontdarbiem. 	<ul style="list-style-type: none"> Jaunas dzīvesvietas meklēšana.
c Meklēju dzīvesvietu	34	<ul style="list-style-type: none"> Palīgteikumi, kurus ievada <i>kas, ka, kā, kur, ja</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārdi ar piedēkļiem: <i>celt – uzcelt, būvēt – uzbūvēt, līmēt – salīmēt, uzlīmēt u. c.; aizslēgt – atslēgt, aizvērt – atvērt, ieslēgt – izslēgt</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Informācijas sniegšana un ieguve par objektu (par dzīvesvietas veidu un izmēru). Vēlpmju un vajadzību izteikšana, meklējot jaunu dzīvesvietu; izvēle.
d Pārbaudi sevi!	38	<ul style="list-style-type: none"> Līdzskaņu mija 6. deklinācijas lietvārdos <i>pils, krāsns, klēts, plīts</i> un izņēmumi <i>pirts, kūts</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Dzīvesvieta un īpašums: mājas un dzīvokļa cena, plānojums, atrašanās vieta, pirkšana un pārdošana, īre, kredīts mājokļa iegādei. 	
		<ul style="list-style-type: none"> 6. deklinācijas lietvārdu lietojums ar apstākļa vārdiem <i>maz, daudz</i> un darbības vārdu <i>nav</i>. 		
4. KAD BEIDZAS DARBADIENA...				
a Pie grāmatu plaukta	40	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārda darāmās kārtas saliktā tagadne. 	<ul style="list-style-type: none"> Leksika, kas saistīta ar dažādām mākslas nozarēm (literatūru, kino, skatuves mākslu). 	<ul style="list-style-type: none"> Mutvārdu informācijas iegūšana (bibliotēkā, grāmatu veikalā).
b Kinozālē	44	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārda vēlējuma izteiksmes veidošana. 		<ul style="list-style-type: none"> Mutvārdu un rakstveida informācijas sniegšana – viedokļa paušana, viedokļa pamatošana.
c Skatuves vilinājums	46	<ul style="list-style-type: none"> Vēlējuma izteikšanas veidi. 		<ul style="list-style-type: none"> Vēlējuma izteikšana dažādās situācijās.
d Pārbaudi sevi!	50	<ul style="list-style-type: none"> Palīgteikumi, kurus ievada <i>kad, ka</i>. 		
		<ul style="list-style-type: none"> Vietniekvārdu <i>kurš, kura, kāds, kāda</i> lietojums. Īpašības vārdu lietojums pārākajā pakāpē konstrukcijā ar <i>viens no...</i> (piem., <i>viens no labākajiem, viena no labākajām</i> utt.). Vārddarināšanas paraugi (<i>jūtas – jūtīgs, emocijas – emocionāls u. tml.; lasīt – lasītava – lasīšana – lasītājs; izdot – izdevniecība – izdošana – izdevējs</i>). 		
5. SKAISTUMS UN VESELĪBA				
a Agrāk un tagad	52	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārda vēlējuma izteiksme. 	<ul style="list-style-type: none"> Vārdi, kas saistīti ar modi, apģērbu. 	<ul style="list-style-type: none"> Intervija.
b Veselīgs dzīvesveids	54	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārda saliktā tagadne. 	<ul style="list-style-type: none"> Daudzskaitlinieki <i>svārki, bikses, šorti</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Dialogs.
c Vai sportot ir veselīgi?	58	<ul style="list-style-type: none"> Īpašības vārda salīdzināmās pakāpes, vispārākās pakāpes veidošana, izmantojot <i>pats</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Vārdi, kas saistīti veselību, slimībām. 	<ul style="list-style-type: none"> Tests.
d Pārbaudi sevi!	60	<ul style="list-style-type: none"> Darbības vārdi <i>svērt, svērties</i> un <i>mest</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Sporta veidi, sportistu nosaukumi. 	
		<ul style="list-style-type: none"> Konstrukcija <i>spēt, varēt</i> + darbības vārds nenoteiksmē. 		
GRAMATIKAS TABULAS				61
PĀRBAUDI SEVI! ATBILDES				66
KLAUSĪŠANĀS TEKSTI				71

1. Nekad nav par vēlu

Gramatika

Darbības vārdu *apgūt, iegūt, kļūt* locīšana.
Palīgteikumi, kurus ievada *tāpēc ka, jo, lai*.

Leksika

Darbības vārda *braukt* lietojums ar piedēkļiem.
Atgriezenisko darbības vārdu *atgriezties, pārcelties* lietojums.
Darbības vārdu *mainīt, mainīties* lietojums.
Frazeoloģismu *ķerties pie darba, iet kāda pēdās*, stabila vārdu savienojuma *tikt galā* un vārda *sirdslieta* lietojums.

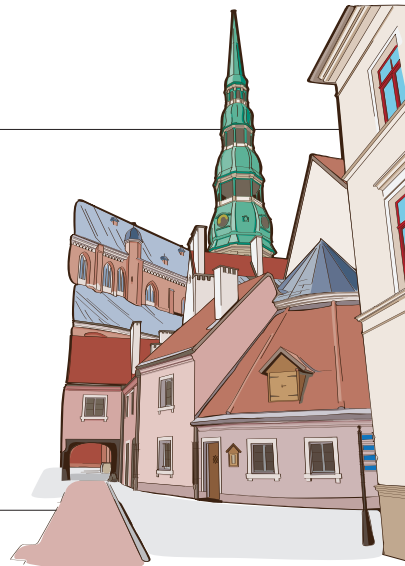
Tekstveide un saziņa

Sludinājumi.
Reklāma.
Intervija, darba intervija.
Dzīves apraksts jeb *Curriculum Vitae* (CV).

1.a SVEICINĀTI LATVIJĀ!

1.1. Pastāsti!

Cik ilgi tu esi Latvijā?
Kāpēc tu atbrauci uz Latviju?
Ko tu redzēji Latvijā? Ko tu apmeklēji Latvijā?
Kas tev patīk / nepatīk Latvijā?
Cik ilgi tu mācies latviešu valodu?
Vai tev Latvijā ir draugi?

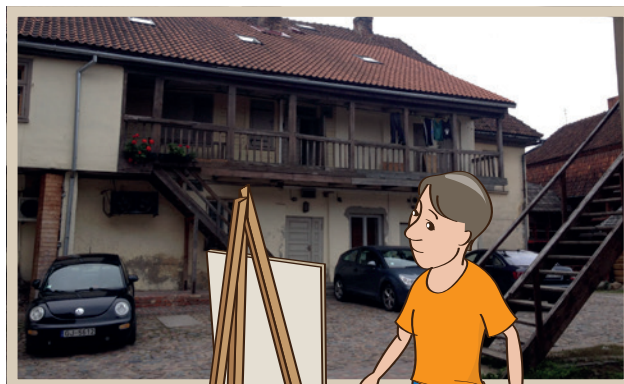

1.2. Lasi!

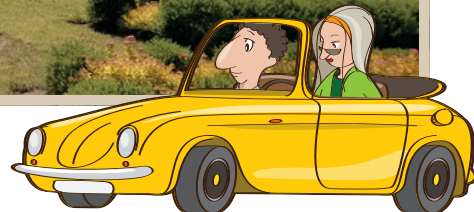
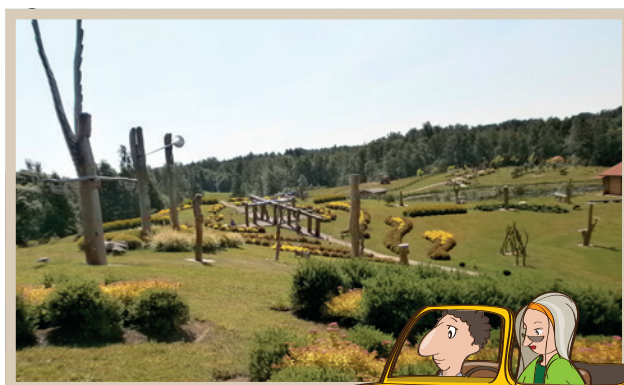
Marko ciemojas pie Ilzes. Viņš ir no Itālijas. Marko un Ilze iepazinās pirms gada Itālijā, kad Ilze tur mācījās ERASMUS studentu apmaiņas programmā. Marko parādīja Ilzei Itālijas ziemeļu daļas skaistākās vietas. Tagad Ilze kopā ar Marko ceļos pa Latviju. Marko ļoti patīk aplūkot dažādus dabas objektus. Tā kā Marko Latvijā ciemosies tikai trīs nedēļas, Ilze rūpīgi jāpārdomā, uz kuriem doties kopā ar savu draugu no Itālijas.

Deniss ir students, kas Latvijā turpmākos četrus gadus studēs arhitektūru. Viņa dzimtene ir Krievija. Latvijā viņš ieradās no Maskavas. Viņš runā krieviski un angļiski un mācās latviešu valodu. Vasaras brīvlaikā viņš plāno kursus intensīvi mācīties latviešu valodu. Vēl Deniss grib iepazīties ar kādu latviešu meiteni, jo tad viņš ātrāk iemācīsies latviešu valodu un labāk iepazīs Latviju, īpaši mazpilsētas ar interesantām vecajām mājām.

Grīnu ģimene no Norvēģijas grib pārcelties uz dzīvi Latvijā. Pirmo reizi viņi atbrauca uz Latviju pirms pieciem gadiem. Pēc tam viņi uz Latviju brauca katru gadu. Viņi ļoti gribēja dzīvot pie jūras un nolēma Latvijā pirkt māju. Grīni lasīja sludinājumus internetā un atrada vairākus interesantus piedāvājumus – vairākas mājas Vidzemes jūrmalā. Šogad Grīni plāno dzīvot Latvijā visu vasaru un izvēlēties sev māju. Viņi sāks mācīties latviešu valodu.

Halils kopā ar savu ģimeni atbrauca no Kazahstānas, jo grib ceļot pa Latviju. Latvijā viņš ir pirmo reizi. Viņš plāno pavadīt šeit divas nedēļas, tāpēc interesējas par atpūtas iespējām un nelieliem ceļojumiem pa Latvijas novadiem. Viņš kopā ar ģimeni vēlas aizbraukt uz Latgali un apskatīt tur dažādus dabas parkus, muzejus un citas ievērojamas vietas.

Kalniņu ģimene aizbrauca no Latvijas pirms septiņiem gadiem. Pašreiz viņi dzīvo un strādā Īrijā. Viņu meitai Annai tagad ir seši gadi, un pēc trim mēnešiem viņai jāiet skolā. Dēlam Jurim ir pieci gadi. Arī viņam drīz sāksies skolas gaitas. Kalniņi vēlas, lai viņu bērni mācās skolā Latvijā un runā latviešu valodā. Kalniņu ģimene grib atgriezties Latvijā un dzīvot Kuldīgā – skaistā Latvijas mazpilsētā Kurzemes novadā.

1.3. Atrodi pareizo atbildi un savieno, kas interesē personas Latvijā!

Halils	pilsēta Kurzemē
Marko	Latvijas mazās pilsētas un senās ēkas
Kalniņu ģimene	mājas jūras tuvumā
Deniss	Latvijas daba
Grīnu ģimene	populāri tūrisma objekti Latgalē

1.4. Lasi 1.2. uzdevuma tekstu un atrodi skaidrojuma atbilstošo darbības vārdu!

- _____ – braucot ierasties (kur)/braukšus.
- _____ – braucot attālināties, braukšus doties prom.
- _____ – virzīties, pārvietoties (ar transportlīdzekli).

1.a.1.

Darbības vārdi *atgriezties, pārcelties*

1.5. Pabeidz teikumus! Izmanto 1.2. uzdevuma tekstu!

Marko brauc uz Latviju, lai...

Pagājušajā gadā Ilze bija Itālijā, jo...

Deniss turpmākos četrus gadus dzīvos Latvijā, tāpēc ka...

Deniss mācīsies latviešu valodu, jo...

Halils ir Latvijā, tāpēc ka...

1.6. Atrodi 1.2. uzdevuma tekstā skaidrojuma atbilstošo darbības vārdu un ievieto to teikumā!

_____ – pāriet, pārvietoties uz citu dzīvesvietu.

_____ – ierasties (atnākt, atbraukt) kaut kur atpakaļ.

_____ – būt pie kāda viesos, viesoties kādā mājā, kādā zemē.

Grīnu ģimene no Norvēģijas vēlas _____ uz Latviju un dzīvot pie jūras.

Ilzes draugs _____ Latvijā tikai trīs nedēļas.

Kalniņu ģimene tagad dzīvo Īrijā, bet drīz _____ Latvijā.

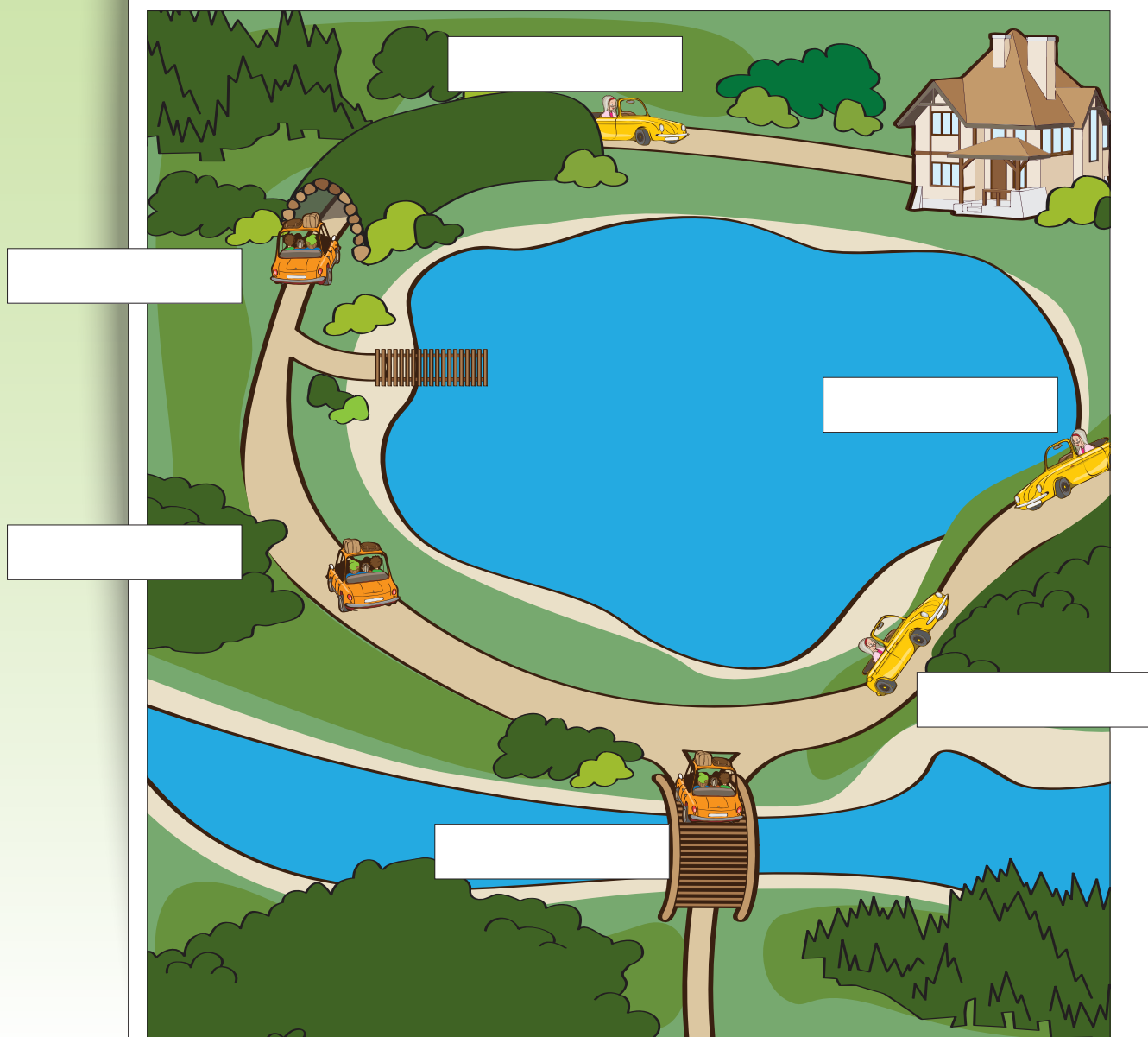

1.7. Klausies sludinājumus! Atzīmē, kuram novadam atbilst dotā informācija!

	Informācija	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Vidzeme
1.	Ekskursija būs divas dienas.				
2.	Varēs apmeklēt dažādus objektus Gaujas Nacionālā parka teritorijā.				
3.	Varēs apmeklēt baroka laika pili.				
4.	Ekskursijas laikā varēs redzēt ūdenskritumu.				
5.	Ekskursijas dalībnieki nakšņos viesu namā.				
6.	Pilsētā ir slavenam māksliniekam veltīts muzejs.				
7.	Varēs apmeklēt piedzīvojumu parku.				
8.	Pilsētā ir pils, kas atrodas pie divām upēm.				

1.8. Atbilstošajās vietās ieraksti iederīgo darbības vārdus!
uzbraukt, pārbraukt, apbraukt, iebraukt, nobraukt, izbraukt

1.6 MAINĪT UN MAINĪTIES

1.9. Aplūko attēlu pārus, nosaki, ar ko tie atšķiras!

Ko cilvēki **maina**?
Viņi **maina** izskatu,
profesiju,
automašīnu,
dzīvesvietu,
partneri.

Kā cilvēki **mainās**?
Viņi **mainās** izskatā,
raksturā.

Pastāsti:
ko cilvēki maina katrā no attēliem;
kā paši cilvēki mainās?

1.b.1.

Darbības vārdi *mainīt* un *mainīties*

1.10. Lasi interviju! Atzīmē, vai apgalvojums ir pareizs vai nepareizs!

Natālija Zariņa ir neparasta sieviete. Viņa ir cilvēks, kurš nebaidās riskēt un sākt visu no jauna.

Žurnālists. Sakiet, kur Jūs esat dzimusi?

Natālija Zariņa. Es esmu dzimusi Igaunijā, Tartu.

Žurnālists. Tad Jūs esat igauņiete?

Natālija Zariņa. Nē, es esmu krieviete. Mūsu ģimene 70. gadu sākumā dzīvoja Tartu, jo mans tēvs strādāja rūpnīcā par inženieri. Māte bija krievu valodas skolotāja. Vecāki uz Tartu atbrauca no Sanktpēterburgas.

Žurnālists. Vai protat igauņu valodu?

Natālija Zariņa. Diemžēl ne. Ģimenē runājām krieviski. Kad sāku iet skolā, jau atgriezā-
mies Sanktpēterburgā. Te pabeidzu gan vidusskolu, gan augstskolu.

Žurnālists. Kur Jūs studējāt?

Natālija Zariņa. Es studēju Sanktpēterburgas Universitātes Austrumu fakultātē japāņu
valodu.

Žurnālists. Kad sākat strādāt par modeli?

Natālija Zariņa. Sāku strādāt šajā profesijā laikā, kad Tokijas Universitātē papildināju savas
japāņu valodas zināšanas. Kad atgriezos mājās no Tokijas, turpināju modeles darbu un
tulkoju.

Žurnālists. Studējāt japāņu valodu, strādājāt par modeli, bet tagad esat pazīstama modes
māksliniece. Kāpēc mainījāt nodarbošanos?

Natālija Zariņa. Es sapratu, ka tulkošana un modeles darbs nav mana **sirdslieta**. Kad biju
bērns, es gribēju būt tērpu dizainere. Mana vecmāmiņa bija apģēr-
bu modelētāja. Var teikt, ka **ēju viņas pēdās**.

Žurnālists. Jūs mainījāt ne tikai profesiju, bet arī dzīvesvietu.
Kāpēc?

Natālija Zariņa. Tiesām, manā dzīvē notika daudzas pārmai-
ņas. Sanktpēterburgā satiku latviešu puisi no Rīgas, kurš
tur studēja dizainu. Pēc gada apprecējāmies. Pēc studijām
viņš gribēja atgriezties Latvijā. Tad arī pārcēlos uz dzīvi
Latvijā. Nu jau dzīvoju te astoņus gadus.

Žurnālists. Vai pirms pārcelšanās pratāt latviešu valodu?

Natālija Zariņa. Pirms atbraucu uz Latviju, pratu tikai
dažus vārdus. Bet te uzreiz **ķēros pie darba** – mācījos
valodu gan kursus, gan pašmācības ceļā. Jāteic, ka va-
lodas mācīšanās man sagādāja prieku. Es ātri iemācījos
latviešu valodu.

Žurnālists. Jūs esat enerģiska, varat **tikt galā** gan ar darbu,
gan valodas mācīšanos. Kā to visu paspējat?

Natālija Zariņa. Ja cilvēks nebaidās no darba, tad var
daudz paveikt. Un nekad nevajag baidīties no pārmai-
ņām. Mainīt kaut ko dzīvē – tas vienmēr ir interesanti.

	Apgalvojums	Pareizs	Nepareizs
1.	Natālija Zariņa piedzima Sanktpēterburgā.		
2.	Natālija Zariņa pabeidza Mākslas akadēmiju.		
3.	Agrāk Natālija Zariņa strādāja par modeli.		
4.	Natālija Zariņa jau kopš bērnības gribēja būt tērpu dizainere.		
5.	Natālija Zariņa pārcēlās uz Rīgu, jo ļoti gribēja mainīt dzīvesvietu.		
6.	Natālija Zariņa domā, ka mācīties latviešu valodu ir grūti.		
7.	Natālija Zariņa uzskata, ka pārmaiņas dzīvi padara interesantāku.		

Vārdu skaidrojums

Vārdi, kas izsaka darbības pabeigtību

pabeigt	<i>Es pabeidzu skolu.</i>
paveikt	<i>Es tomēr paveicu šo grūto darbu.</i>
pārcelties	<i>Es pārcēlos no Vācijas uz Latviju.</i>
iemācīties	<i>Es ātri iemācījos latviešu valodu.</i>
apprecēties	<i>Es apprecējos pirms gada.</i>
piezīmēt	<i>Es piezīmēju Maskavā, bet tagad dzīvoju Rīgā.</i>
atgriezties	<i>Vakar es atgriezos mājās no komandējuma.</i>

Vārddarināšana

Maiņa (vsk.) – pārmaiņas (dsk.)

Ievadfrāzes:

Domāju, ka...
 Uzskatu, ka...
 Teica, ka...
 Var teikt, ka...

1.11. Izvēlies atbilstošo skaidrojumu! Izmanto 1.10. uzdevuma tekstu!

šķirties pie darba	a) atrast labāko laiku kāda darba paveikšanai	b) ātri izdarīt kādu darbu	c) enerģiski sākt kaut ko darīt
iet kāda pēdās	a) iet kādam līdzī	b) darīt to, ko darījis kāds cits	c) ģērbties līdzīgi kādam citam
sirdslieta	a) pārmaiņas dzīvē	b) priekšmeti, kas cilvēkam patīk	c) nodarbošanās, kas pašam patīk
tikt galā	a) pārcelties no vienas vietas uz citu	b) nonākt kādā jaunā vietā	c) paveikt darbu

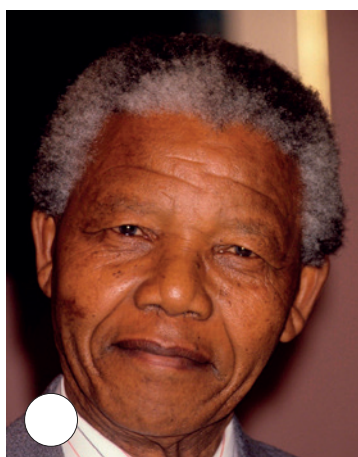
1.12. Pastāsti par sevi atbilstoši dzīves apraksta (*Curriculum Vitae* jeb CV) daļām un jautājumiem! Izmanto dotos darbības vārdus!

Dzimšanas vieta	<i>piezīmēt</i>
Pašreizējā dzīvesvieta	<i>dzīvot</i>
Ģimenes stāvoklis	<i>apprecēties, precēties, šķirties</i>
Izglītība: skola, augstskola, profesijas apguve	<i>mācīties, studēt, pabeigt</i>
Pašreizējā darbavieta, profesija	<i>strādāt</i>
Agrākā darbavieta, profesija	<i>strādāt</i>
Valodu prasme	<i>prast, apgūt, iemācīties</i>

Ko tu mainīji savā dzīvē?**Ko tu gribi mainīt savā dzīvē?****1.b.2.**Darbības vārdi *apgūt, iegūt, kļūt*

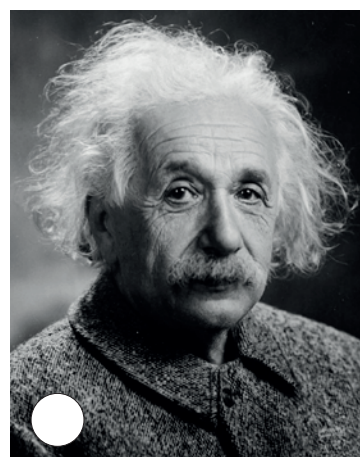
1.13. Klausies tekstu un ieraksti numuru pie atbilstošās personas!

Cīnītājs par cilvēku tiesībām

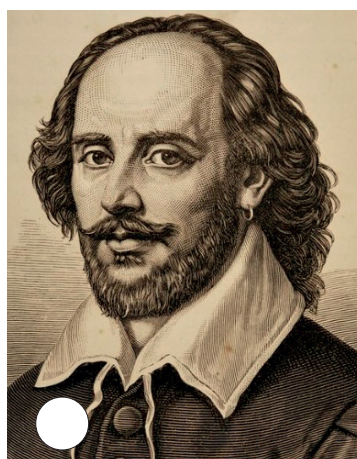
Amerikas atklājējs

Zinātnieks

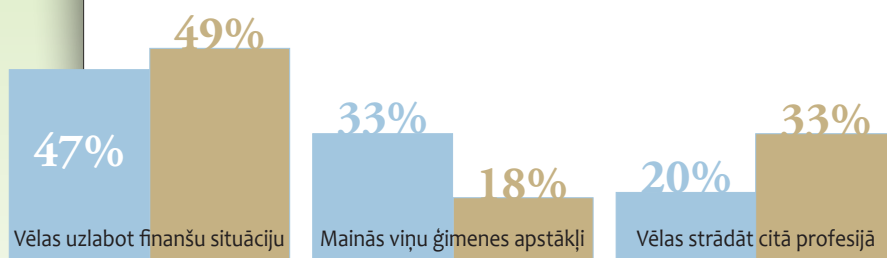
Programmētājs, uzņēmējs

Angļu valodas bagātinātājs

1.14. Izpēti diagrammu un atbildi uz jautājumiem!

Aptauja
„Kāpēc cilvēki maina savu dzīvi?”

Meklēt, atrast (ko?):

dzīvesvietu,
darbu,
draugus,
automašīnu,
viesnīcu u. c.

Aptaujā piedalījās
1200 respondentu Rīgā

■ 30-40 gadus veci
respondenti
■ 40-50 gadus veci
respondenti

1. Kura vecuma respondenti piedalījās aptaujā?
2. Cik cilvēku un no kuras pilsētas piedalījās aptaujā?
3. Raksturo diagrammā redzamos datus: faktorus, kas cilvēkiem liek mainīt dzīvi, procentuālos rādītājus.
4. Kurš ir biežākais iemesls, kāpēc dažāda vecuma cilvēki maina savu dzīvi?

1. KĀS MEKLĒ – TAS ATROD!

1.15. Klausies un atzīmē, ko cilvēki meklē un ko atrod!

Meklē				
Atrod				

1.16. Lasi un katrai personai ieraksti piemērotā sludinājuma burtu!

Nesen atvērts lielveikals meklē jaunus darbiniekus: **krāvējus, pārdevējus, kasierus un noliktavas strādniekus.** Zvaniet!

A

AICINĀM PIETEIKTIES INTENSĪVAJOS ANĢĻU UN FRANČU VALODAS KURSOS.

TIE NOTIEK 6 NEDĒĻAS 3 REIZES NEDĒĻĀ. ŠOBRĪD ATLAIDE – 20 %.

B

Mūsu tūrisma firma paplašinās, tāpēc meklējam gidus ar angļu valodas zināšanām darbam Rīgā un citās Latvijas pilsētās.

C

Piedāvājam apgūt jaunas zināšanas dažādu tautu ēdienu gatavošanā. Nodarbības notiek pilsētas centrā divas reizes nedēļā. Kursu ilgums – divi mēneši.

D

Piedāvājam kursus tiem, kas vēlas papildināt savas zināšanas viesmīlības jomā. Nodarbības cilvēkiem ar priekšzināšanām.

F

Tehniskā augstskola izsludina papildu uzņemšanu. Piedāvājam pilna laika un nepilna laika studijas šādās specialitātēs:

- būvdarbu vadītājs,
- arhitekts,
- telekomunikāciju speciālists.

Gaidām jūs!

E

Starptautiska kompānija aicina pievienoties kolektīvam atbildīgu IT speciālistu.

Garantējam konkurētspējīgu atalgojumu.

G

Arkādijs vēlas savu nākamo profesiju saistīt ar tūrisma nozari. Viņš prot franču valodu, taču vēlas iemācīties vēl kādu svešvalodu. Viņš meklē intensīvus valodas apguves kursus.	
Līga dažus gadus strādāja skolā par angļu valodas skolotāju, bet tagad vēlas savu valodas prasmi izmantot darbā ar ārzemju tūristiem, tāpēc meklē atbilstošu darba piedāvājumu.	
Ansis pēc vidusskolas beigšanas plāno turpināt mācības kādā augstskolā. Viņu interesē māksla un arhitektūra.	
Roberts profesionālajā vidusskolā ieguva viesmīļa kvalifikāciju. Nākotnē viņš vēlas strādāt šajā profesijā uz kruīza kuģa. Patlaban viņš meklē kvalifikācijas celšanas kursus.	
Pagaidām Raitis ir pavāra palīgs, taču viņam piedāvā pavāra darbu. Darba devējs vēlas, lai Raitis iegūst papildu zināšanas pavārmākslā. Tāpēc puisis meklē atbilstošus kursus.	

Svetlana jau divus gadus strādā par pārdevēju nelielā pārtikas veikalā, taču viņa grib mainīt darbavietu. Tagad viņa meklē pārdevējas darbu lielveikalā.

Mareks pēc profesijas ir programmētājs un veic individuālus pasūtījumus. Nesen Mareks apprecējās. Viņš meklē darbu lielā uzņēmumā ar labu algu, lai varētu nodrošināt ģimeni.

1.17. Raksti darbības vārdus *apgūt, iegūt, kļūt* atbilstošajā formā!

1. Ēriks nesēn _____ (iegūt) jaunus draugus.
2. Viņš pirms gada _____ (kļūt) par firmas direktoru.
3. Es katru dienu _____ (apgūt) jaunus vārdus svešvalodā.
4. Kā tu _____ (iegūt) informāciju par notikumiem pasaulē?
5. Vai šo īpašumu jūs agrāk _____ (iegūt) mantojumā?
6. Jauni cilvēki _____ (apgūt) jaunu profesiju tehnikumā.
7. Pēc tehnikuma absolvēšanas viņš _____ (kļūt) par pavāru.
8. Katru dienu mēs _____ (apgūt) jaunas zināšanas.

1.18. Klausies un atzīmē, vai informācija atbilst dzirdētajam!

Apgalvojums	Atbilst	Neatbilst
Sieviete meklē darbu lielā uzņēmumā.		
Sieviete divus gadus nestrādāja, jo viņai bija mazs bērns.		
Amata pretendente ir cilvēks, kam patīk kaut ko dzīvī mainīt.		
Sieviete vēlas strādāt konkrētajā uzņēmumā, jo tajā piedāvā lielu algu.		
Pretendentei ir amatam atbilstoša izglītība.		
Sievieti raksturo vēlēšanās iegūt arvien jaunas zināšanas.		
Sarunā sievietei uzdeva jautājumus par viņas ģimeni.		

1.19. Lasi sludinājumu! Iedomājies, ka vēlies iegūt vairāk informācijas par darba piedāvājumu! Uzdoz jautājumus, lai noskaidrotu:

Piedāvājam darbu sporta preču veikalā.

Labi darba apstākļi, draudzīgs kolektīvs.
Ja tu esi enerģisks, draudzīgs,
proti strādāt apkalpojošajā sfērā,

**gaidām mūsu veikalā
„SPORTS VISIEM”.**

- 1) veikala atrašanās vietu;
- 2) darba laiku;
- 3) darba algu;
- 4) sociālās garantijas;
- 5) veidu, kā pieteikties darbā.

Tālākizglītība –
zināšanu papildināšana,
jaunu zināšanu
iegūšana.

1.20. Klausies! Papildini tekstu ar dzirdēto informāciju!

1. Irina meklē _____, kurš pazuda šorīt plkst. _____.
2. Līga meklē _____ braucienam uz _____.
3. Andris meklē _____, kuru atstāja kafējnīcā pirms _____ stundām.
4. Sofija meklē _____, kurus pazaudēja _____ trolejbusā.

1. d PĀRBAUDI SEVI!

1.21. Ievieto darbības vārdus *atbraukt, aizbraukt, braukt, pārcelties, ciemoties* atbilstošajā formā!

1. Katru vasaru mūsu kaimiņi _____ atpūsties uz vasarnīcu, kas atrodas pie jūras.
2. Mēs bieži _____ pie mūsu radiem laukos.
3. No radiem mēs parasti _____ vēlu vakarā.
4. Es pēc mēneša _____ uz jaunu dzīvesvietu netālu no centra.
5. Draugi pirms mēneša _____ komandējumā uz Somiju.
6. Vai pērn jūs _____ pie saviem draugiem Vācijā?
7. Vai jūs nākamgad _____ uz jauno māju?
8. Vai tu rītvakar _____ pie manis ciemos?

1.22. Ievieto vārdus *pabeigt, paveikt, iemācīties, apprecēties, atgriezties, mainīties, mainīt* atbilstošajā formā!

1. Mans dēls _____ skolu pirms trīs gadiem.
2. Katru vakaru viņš _____ no darba vienā un tajā pašā laikā.
3. Vai tu bieži _____ savu matu sakārtojumu?
4. Regīnas bērni kolekcionē markas un bieži _____ ar tām.
5. Viņi iepriekšējā vasarā _____.
6. Vakars mēs darbu _____ ļoti ātri.
7. Pirms gada Džons _____ braukt ar mašīnu.
8. Jana pērn _____ savu darbavietu.
9. Vai šo darbu mēs varam _____ visi kopā?

1.23. Izlasi informāciju un aizpildi šī cilvēka dzīves aprakstu jeb *Curriculum Vitae*!

Stefānija ir aktīva sieviete, kas nodarbojas ar sportu un apmeklē jogas nodarbības. Vēl brīvajā laikā viņa labprāt skatās detektīvfīlmas un lasa romānus par mīlestību. Viņa ir dzimusi Tukumā, mācījusies Tukuma 1. vidusskolā, bet nu jau 10 gadus ir siguldiete. Pēc ekonomikas studiju beigšanas Ventspils Augstskolā viņa kopā ar vīru izveidoja savu uzņēmumu. Viņas vīrs Ralfs ir dzimis Siguldā. Tāpēc jaunā ģimene par savu dzīvesvietu izvēlējās šo pilsētu. Kādreiz Stefānija strādāja par ekonomisti Siguldas slimnīcā, tad viņa sāka padziļināti apgūt vācu un angļu valodu, ko tagad izmanto savā darbā, jo ģimenes uzņēmums „Veiksme” sadarbojas ar ārzemju partneriem. Stefānija šajā uzņēmumā nodarbojas ar grāmatvedību.

Dzimšanas vieta	
Pašreizējā dzīvesvieta	
Ģimenes stāvoklis	
Izglītība: skola, augstskola, profesija	
Pašreizējā darbavietā, profesija	
Iepriekšējā darbavietā, profesija	
Valodu prasme	
Intereses	

2. Starp savējiem

Gramatika

Lietvārdi ar apstākļa vārdiem *daudz, nedaudz, maz, mazāk, vairāk*.
Vietniekvārdu *viens otrs, cits cita* lietojums.
Darbības vārdu *pētīt, veltīt* locīšana.
Atgriezenisko darbības vārdu *tikties, satikties, sarunāties, priedāties, justies* locīšana.
Darbības vārda vajadzības izteiksme.
Īpašības vārdu darināšana ar *-isks, -iska; -īgs, -īga*.

Leksika

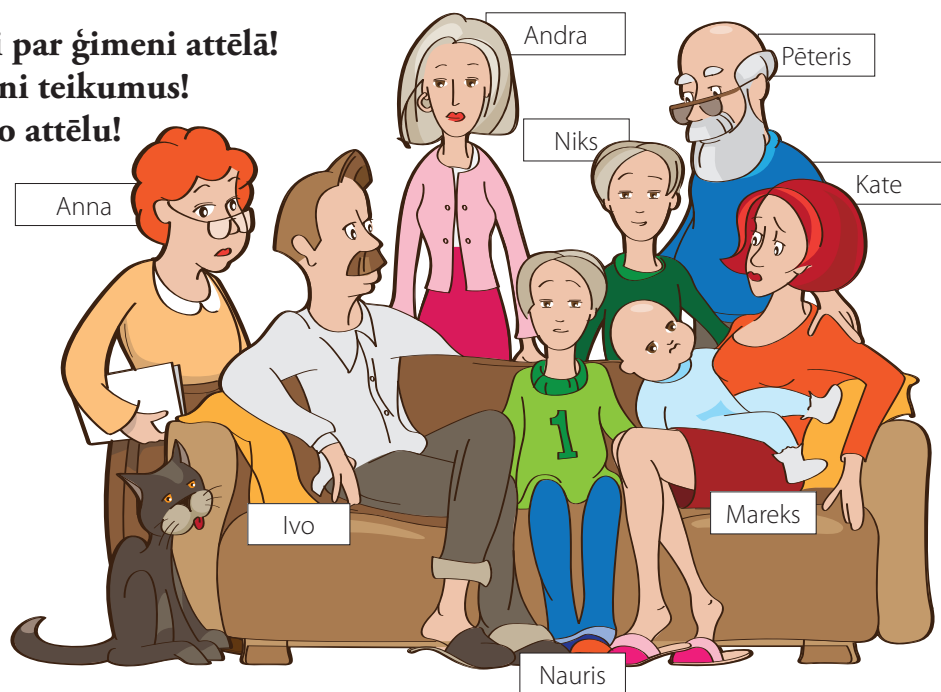
Vārdi, kas nosauc ģimenes locekļus, cilvēka dzīves posmus un dažādus notikumus ģimenē.
Vārdi, kas raksturo izjūtas, emocionālo stāvokli, rakstura iezīmes.
Vārdi, kas saistīti ar dzimtas vēstures pētīšanu.

Tekstveide un saziņa

Apsveikums.
E-pasta vēstule.

2.a ĢIMENE UN DRAUGI

2.1. Pastāsti par ģimeni attēlā! Papildini teikumus! Izmanto attēlu!

Freimaņu ģimenē ir _____ (cik?) cilvēki.

Katei un Ivo ir _____ (cik?) bērni.

Vecākā _____ ir Andra, viņai jau ir 18 gadu.

Vēl ģimenē ir divi _____ – Niks un Nauris, kuriem ir 13 gadu.

Viņi ir dzimuši vienā gadā un dienā – viņi ir dvīņi.

Jaunākais _____ loceklis ir Mareks – viņam ir tikai 7 mēneši.

Ivo ir Kates _____ . Viņi ir precējušies jau 21 gadu.

Ivo vecāki ir _____ un _____ Freimaņi.

Kate ir Pētera un Annas _____ .

Pēteris ir Andras, Nika, Naura un Mareka _____, bet

Anna ir viņu _____ .

2.2. Lasi un atzīmē pareizo variantu!

Kate Freimane kopā ar vīru audzina četrus bērnus. Agrāk viņa strādāja par fotogrāfi, bet tagad viņa ir mājsaimniece. Bērni prasa daudz uzmanības, taču Kate ir laimīga. Kate un Ivo mīl viens otru. Abi dzīvesbiedri vēlējas, lai viņiem būtu **kupla ģimene**. Katei nav brāļu vai māsu. Viņa atceras, ka bērnībā **sapņoja par brāli vai māsu**. Viņai ir maz radu. Viņai nav citu tuvu radnieku kā tikai mamma un tētis. Kates vecāki ir pāri pusmūžam.

Ivo gan ir daudz radu, jo viņa tēvs auga septiņu bērnu ģimenē. Ivo ir trīs tēvoči jeb tēva brāļi un trīs tantes jeb tēvamāsas. Viņam ir daudz māsīcu un brālēnu.

Freimaņu ģimene ir draudzīga, viņi ļoti reti strīdas. Parasti Freimaņu ģimenes bērni ir jautri un smaidīgi. Andra nu jau ir patstāvīga jauniete. Par viņu vecākiem maz uztraukuma. Andra ar prieku rūpējas par mazo brālīti Mareku. Vispār Mareks ir diezgan mierīgs bērns. Pašreiz visvairāk **rūpju sagādā** dvīņi Nauris un Niks. Viņi ir pusaudži. Izskatā abi ir ļoti līdzīgi, taču viņu raksturi ir atšķirīgi. Nauris ir kā tēvs – mierīgs un diezgan nopietns **saviem gadiem**. Savukārt Nikam ir Kates raksturs – viņš ir ļoti aktīvs un sabiedrisks. Viņam ir daudz enerģijas.

Ģimenes locekļi vienmēr rūpējas cits par citu. Kaut arī viņi palīdz cits citam, daudz laika atpūtai nepaliek. Tomēr Ivo un Kate cenšas, lai varētu atpūsties gan kopā ar bērniem, gan neaizmirsu veltīt laiku viens otram.

Freimaņi uzskata, ka satīcīga ģimene ir jebkura cilvēka dzīves **laimes atslēga**.

Nr.	Apgalvojums	Jā	Nē
1.	Kate daudz strādā gan fotosalonā, gan mājās.		
2.	Ivo un Kate vienmēr gribēja lielu ģimeni.		
3.	Kates vecākiem vēl nav 50 gadu.		
4.	Bērnībā Kate gribēja, lai viņai ir brālis vai māsa.		
5.	Ģimenes locekļi bieži strīdas cits ar citu.		
6.	Nauris ir līdzīgs savam tēvam.		
7.	Dvīņi gan izskatā, gan raksturā ir līdzīgi.		

2.3. Paskaidro, kā tu saproti 2.2. uzdevuma tekstā izceltos vārdu savienojumus!

2.4. Izraksti no 2.2. uzdevuma teksta vārdu savienojumus ar apstākļa vārdiem *daudz, maz, visvairāk!*

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Apstākļa vārds	Ģen.	Lietvārds vienskaitlī	Lietvārds daudzskaitlī
daudz nedaudz maz mazāk vairāk	Kā?	priekā, maizes, laimes, darba, laika, naudas	grāmatu, cilvēku, dāvanu, ziedu, radu, draugu
		Divi cilvēki	
		Vairāk par diviem cilvēkiem	
		Viriešu dzimte	Sieviešu dzimte
Kam?		vien s otr am	vien a otr ai
Ko?		vien s otr u	vien a otr u
		Viriešu dzimte	Sieviešu dzimte
		cit s cit am	cit a cit ai
		cit s cit u	cit a cit u

Brālēns – tēva vai mātes māsas (brāļa) dēls

Māsīca – tēva vai mātes māsas (brāļa) meita

Vedekla – dēla sieva

Znots – meitas vīrs

Zīdains – bērns līdz viena gada vecumam

Jaunietis vai **jauniete** – puisis vai meitene vecumā no 16 līdz 25 gadiem

Pusaudzis vai **pusaudze** – zēns vai meitene vecumā no 11 līdz 15 gadiem

Pusmūžs – cilvēka vecums ap 50 gadiem

2.5. Klausies sarunas un pasvītro pareizo atbildi!

- Inese un Evija **ir/nav** māsas.
- Inese ir **jaunāka/vecāka** par māsu.
- Inese un Evija raksturā ir **līdzīgas/atšķirīgas**.
- Emīls un Reinis ir dzimuši **vienā gadā/dažādos gados**.
- Emīls un Reinis agrāk **vairāk /mazāk** strīdējās.

2.6. Pabeidz teikumu, izmantojot dotos vārdus! Nolasi teikumus! Ja nepieciešams, noklausies atkārtoti 2.5. uzdevuma tekstu!

1. Nestrīdēties vienam ar otru ir dzīvot ...	spoguļattēls
2. Stāstīt kaut ko nepatiesu, rīkoties negodīgi ir ...	saticīgi
3. Izskatā gandrīz vienādi cilvēki viens otram ir kā ...	nemiera garu
4. Ja cilvēks visu laiku grib darboties, viņu sauc par ...	mānīties

2.7. Atrodi 2.2. uzdevuma tekstā īpašības vārdus, kas atbilst šādiem lietvārdiem! Raksti īpašības vārdu pretī atbilstošajam lietvārdam!

Īpašības vārdi	
-īgs	-isks
draudzīgs	sabiedrisks
drosmīgs	fantastisks
uzticīgs	lielisks
dusmīgs	simpātisks
līdzīgs	sportisks
mierīgs	azartisks
smaidīgs	atlētisks

Laime – _____	Atšķirība – _____
Draudzība – _____	Miers – _____
Smaids – _____	Sabiedrība – _____
Līdzība – _____	Saticība – _____

2.8. Atrodi jautājuma turpinājumu! Formulē jautājumu!

1. Vai tu...	3. Kuram no vecākiem...
2. Cik gadu ir...	4. Kā tu...

... tu esi līdzīgs?	...taviem vecākiem?
...esi precējies/precējusies?	...sevi raksturotu?

2.9. Lasi tekstu!

Es esmu Hanss Millers un nu jau piecus gadus dzīvoju Latvijā. Pēc studijām es sāku strādāt lielā Vācijas bankā, bet tagad strādāju bankas filiālē Latvijā. Es esmu tālu prom no savas ģimenes un draugiem, bet neesmu vientuļš. Latvijā es jūtos labi. Man patīk Latvijas daba. Arī ēdiens te ir garšīgs. Gandrīz tāds pats kā Vācijā.

Cilvēki Latvijā ir laipni. Sākumā es domāju, ka latvieši ir dusmīgi un nerunīgi, bet izrādās, ka ne. Viņi ir sirsnīgi. Vienīgi ikdienā cilvēki nav tik smaidīgi kā citās Eiropas valstīs. Viņi smaida daudz mazāk.

Man ir lieliski kolēģi – izpalīdzīgi un draudzīgi. Es kopā ar viņiem pēc darba reizēm eju uz sporta zāli. Es agrāk nebiju tik sportisks! Mēs sarunājamies latviski. Es jau diezgan labi runāju latviski.

Nesen es iepazinos ar jauku latviešu meiteni Lieni. Viņa ir mana draudzene. Liene ir ļoti simpātiska. Mēs tiekamies gandrīz katru dienu. Es vienmēr priecājos, kad Lieni satieku. Arī šodien pēc darba mēs satiksimies un iesim uz kino. Vēl tikai jāvienojas, kādu filmu skatīsimies.

2.14. Aplūko attēlus un pastāsti par katru attēlu!

1.

1. Kristības

2.

2. Izlaidums

Vārddarināšana

lepoties – lepnums – lepns

bēdāties – bēdas – bēdīgs

skumt – skumjas – skumjš

svinēt – svinības – svinīgs

laulāties – laulības

kristīt – kristības

skūpstīt – skūpstis

3.

3. Kāzas

Atrodi katram attēlam atbilstošos teikumus un veido īsu stāstījumu!

- Kristību ceremonijā piedalās tikai viņas vecāki un krustvecāki.
- Laulību ceremonijas beigās līgavainis skūpstā līgavu.
- Pēc diploma saņemšanas visa ģimene fotografējas.
- Mācītājs kristī mazo Alisi.
- Viņi viens otram sola būt kopā līdz mūža beigām.
- Ivars Kalns ļoti lepojas ar meitu Ilzi – viņa šogad absolvē augstskolu.
- Šodien ir Alda un Laines kāzu diena. Viņi jūtas laimīgi.
- Alise piedzima pirms sešiem mēnešiem.
- Uz izlaidumu atbrauca arī Ivara vecvecāki un Ilzes mazais brālis.

2.15. Savieno svētkus ar atbilstošo apsveikumu!

KRISTĪBAS

DZIMŠANAS DIENA

Lai jums abiem
nepietrūkst mīlestības
ilgiem gadiem!

Katram ir savs
vārdiņš dots,
Nu to sveicam, lai tam
gods!

Nevajag skaitīt
gadus, vajag par tiem
priecāties!
Daudz laimes!

Lai aug jūsu
meitenīte
Kā rozīte dārziņā.

VĀRDA DIENA

KĀZU DIENA

2.16. Klausies dialogus un ieraksti atbilstošo vārdu!

Kāda ir Alise? Viņa ir _____ . Kāds ir Viktors? Viņš ir _____ .
Kāds ir Andris? Viņš ir _____ . Kā jūtas Zane? Viņa jūtas _____ .

2.17. Ieraksti vārdu *justies* atbilstošajā laikā un formā!

- Ināra, kā tu _____ šodien, savā kāzu dienā?
– Esmu mazliet uztraukusies, taču ļoti laimīga.
- Māri, tu esi tāds bāls. Vai tu _____ labi?
– Viss kārtībā, es _____ labi. Esmu tikai mazliet
noguris. Daudz darba.
- Vakar pēc izlaiduma absolventi svinēja līdz vēlai naktij. Die-
zin kā viņi šodien _____?
- Kā jūs _____, kad aizvakar uzzinājāt, ka jums
būs dēls? – Mēs _____ laimīgi un lepnī.
- Šodien biju sporta zālē un krietni vingroju. Ceru, ka rīt _____ labi.

leģaumē antonimus!

smieklī – asaras
smieties – raudāt
priecāties – bēdāties,
skumt
prieks – bēdas, skumjas
priecīgs – bēdīgs, skumjš

2.b.1.

Darbības vārds *justies*

leģaumē sinonimus!

aicināt – mudināt –
rosināt
veltīt – ziedot
svinēt – atzīmēt

2.18. Klausies un ieraksti vārdus!

Kopš 2008. gada Latvijā kā oficiālus svētkus _____
Ģimenes dienu. Apvienoto Nāciju Organizācija Starptautisko ģi-
menes dienu sāka atzīmēt jau pirms 20 gadiem. Ik gadu šo dienu _____ 15. maijā.
Šajā dienā godina ģimeni un _____ vairāk laika un uzmanības _____
vecākiem, brāļiem, māsām un bērniem – saviem ģimenes locekļiem. Bieži vien ikdienā mēs
maz laika _____ saviem tuvajiem, tāpēc Starptautiskajā ģimenes dienā sabied-
rību aicina _____ par ģimenes vērtībām un nozīmību. Lai šajos svētkos cilvēki
varētu kopā _____ laiku, daudzas organizācijas _____ apmeklēt
dažādus pasākumus.

2.c PĀGĀTNES VĒRTĪBA

2.19. Lasi tekstu, ievieto tekstā atbilstošo vārdu!

pētām, pētīšana, pēta, izpētīt, pētniecība, pētīja, pētniecības

Daudzus cilvēkus interesē pagātnes notikumi un priekšteču loma tajos. Dzimtas stāsti rosina lepoties ar saviem radiniekiem, mudina uzzināt vairāk par savām saknēm vai ... (1.) ģimenes noslēpumus. Kad mēs ..... (2.) savas ģimenes vēsturi, izzinām arī sevi. Savas dzimtas ... (3.) ļauj labāk izprast arī Latvijas vēsturi un iepriekšējo paaudžu dzīvi.

Dzimtas ... (4.) īpaši būtiska ir tiem cilvēkiem, kas šobrīd dzīvo ārzemēs. Šie cilvēki nevēlas pazaudēt savu saikni ar dzimteni, grib nodot zināšanas par ģimeni tālāk bērniem.

Latvijā arī skolās mudina jauniešus izzināt savas ģimenes, māju un skolas vēsturi. Šāds ... (5.) darbs bērnos attīsta dažādas prasmes, piemēram, bērni iemācās aprakstīt fotogrāfijas. Jaunieši ar lielu interesi ... (6.) savas ģimenes, skolas un apkārtnes vēsturi.

Agrāk savas ģimenes vēsturi ... (7.) daudz mazāk cilvēku, taču tagad senču pagātne un dzimtas koka veidošana ir populāra. Dzimtas koka sastādīšanai nepieciešams diezgan ilgs laiks un pacietība.

legaumē!

Pētīt – darbība

Pētīšana, pētniecība –
process

Pētījums – pētniecības
procesa rezultāts

2.20. Atrodi 2.19. uzdevumā līdzīgas nozīmes vārdus vai vārdu savienojumus!

Iepriekšējo paaudžu pārstāvji – _____, _____

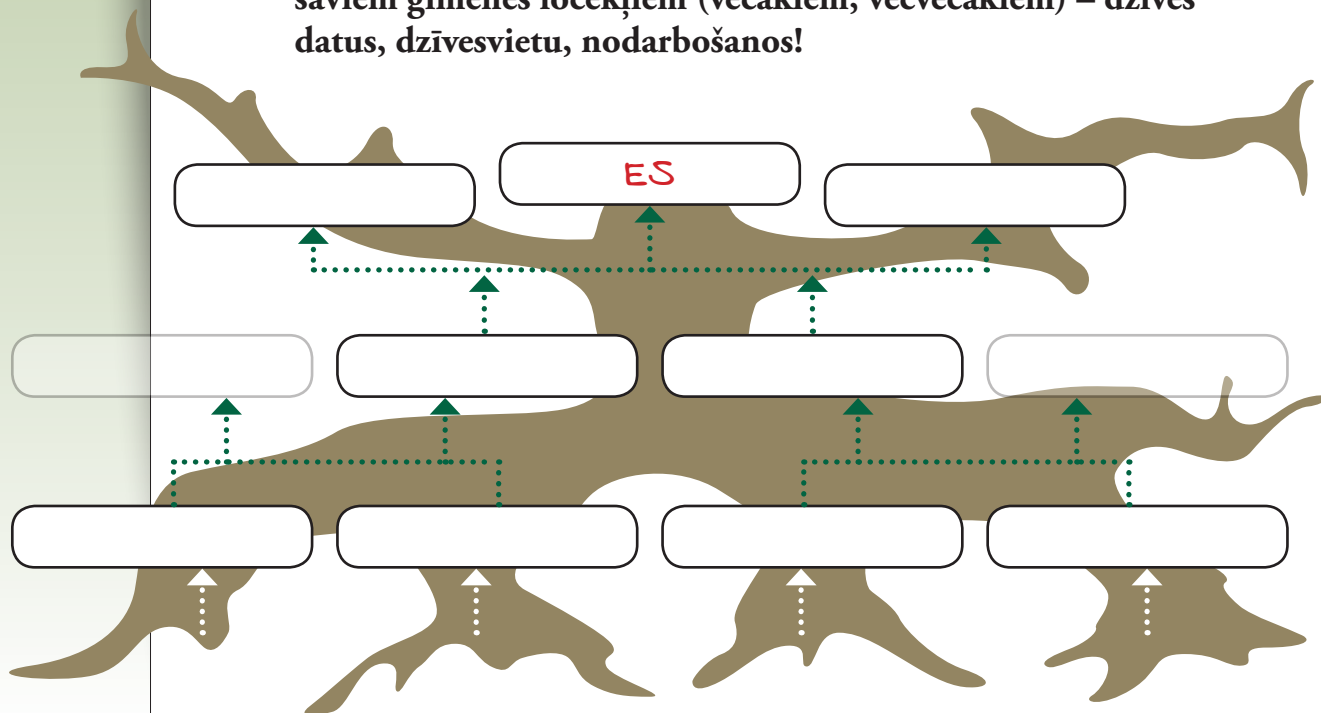
Ģimene – _____

Izzināšana – _____

Rosina – _____

Svarīga – _____

2.21. Veido savu dzimtas koku! Mēģini ierakstīt dzimtas kokā savus ģimenes locekļus vairākās paaudzēs! Pastāsti, ko tu zini par saviem ģimenes locekļiem (vecākiem, vecvecākiem) – dzīves datus, dzīvesvietu, nodarbošanos!

2.22. Ieraksti teikumā vārdu atbilstošajā formā!

- Vai tu skolā _____ (pētīt) savas dzimtas vēsturi?
- Nē, taču es gribu _____ (pētīt) savas ģimenes vēsturi. Es atceros, ka skolā mēs _____ (pētīt) mūsu pilsētas vēsturi.
- Vai jūs daudz _____ (izpētīt)? Un cik laika pētniecībai toreiz _____ (veltīt)?
- To gan vairs neatceros. Zinu tikai, ka pētījums bija diezgan plašs. Un laiks, kuru mēs _____ (veltīt) pētišanai, bija diezgan ilgs.
- Un kā tu kādreiz _____ (pētīt) savas dzimtas vēsturi? Ar ko sāksi?
- To gan es nezinu. Mēģināšu uzzināt, ar ko lai sāk?

2.c.1.

Darbības vārdi *pētīt, veltīt*

2.23. Lasi tekstu un atrodi darbības vārdus vajadzības izteiksmē!

Ar ko jāsāk dzimtas vēstures pētniecība?

Speciālisti uz šo jautājumu atbild šādi: „Jāsāk ar vecmāmiņu.”

Ja nopietni, tad vispirms jāaprunājas ar radniekiem. Jāsavāc pēc iespējas vairāk informācijas no radniekiem – personu dzimšanas dati, ziņas par dzīvesvietu, nodarbošanos, izglītību u. tml. informācija. Noteikti jāaprunājas ar vecākās paaudzes radniekiem. Iegūtā informācija obligāti jāpieraksta. Vislabāk sarunas ar radniekiem ierakstīt diktofonā. Ieraksts pēc tam jāatšifrē. Jebkura informācija turpmākajā pētniecībā var būt svarīga. Dažreiz pat sīkumi izrādās ļoti būtiski. Sarunās ar vecākās paaudzes cilvēkiem jājautā par ikdienas dzīvi pagātnē, radnieku savstarpējām attiecībām. Šāda veida informācija vēstures avotos neparādās. Vēl noteikti jāpaaugstinās, vai radniekiem ir kādas fotogrāfijas un dokumenti.

Kad radnieku stāsti ir pierakstīti, jāmeklē informācija elektroniskajā vidē vai arhīvos.

2.c.2.

Vajadzības izteiksmes veidošana

2.24. Aplūko fotogrāfiju un pastāsti, par kādiem notikumiem tā sniedz informāciju!

legaumē!

Es pētīju ģimenes vēsturi (ko?).

Man jāpēta ģimenes vēsture (kas?).

Es meklēju materiālus (ko?) internetā.

Man būs jāmeklē materiāli (kas?) internetā.

Es rīt satīkšos ar radniekiem (ar ko?).

Man rīt jāsatiekas ar radniekiem (ar ko?).

2. d PĀRBAUDI SEVI!

2.25. Ieraksti pareizo galotni!

1. Radu tikšanās man sagādā daudz priek_____.
2. Daudz laim_____ dzimšanas dienā!
3. Vakar birojā bija maz cilvēk_____.
4. Vai tev ir laiks sarunai? Nē, pašlaik nav laik_____. Parunāsim vēlāk.
5. Man ir diezgan daudz iespēj_____, kā apgūt valodu.
6. Bērni šogad Ziemassvētkos saņēma vairāk dāvan_____ nekā pagājušajā gadā.

2.26. Ieraksti teikumā atbilstošo vietniekvārdu!

cits citu, viena otru, viens otru, viena otram, cits citu

1. Abi brālēni sākumā nepazina _____.
2. Abas māsas bija arī labas draudzenes, tāpēc stāstīja _____ savus piedzīvojumus.
3. Ģimenes locekļi Ziemassvētkos sveic _____.
4. Pēc ilgiem gadiem gandrīz visi klasesbiedri satikās salidojumā un priecājās, ka _____ vēl pazīst.

2.27. Ieraksti vārdus tekstā atbilstošajā formā!

mudināt, vēsture, pētīt, justies, paaudzes, pētīt, dzimta, satikties, veļtīt

Rīt es _____ (1.) ar savu brālēnu. Mēs nolēmām, ka _____ (2.) mūsu ģimenes _____ (3.). Aptuveni pirms gada mans tēvs mūs _____ (4.) iegūt informāciju par _____ (5.) vēsturi, kamēr vēl vecmāmiņa un vectēvs var kaut ko mums pastāstīt. Brālēns turpmāk _____ (6.) vairāk laika sarunām ar vecvecākiem. Savukārt es _____ (7.) dažādas fotogrāfijas un dokumentus. Mēs gribam izzināt mūsu dzimtas vēsturi vismaz četrās _____ (8.). Es domāju, ka tad, kad būsīm izveidojuši mūsu dzimtas koku, mēs _____ (9.) lepni.

2.28. Pārveido doto lietvārdu īpašības vārdā! Ieraksti to teikumā atbilstošajā formā!

1. Meitenes ir _____ (smaids).
2. Zēns ir ļoti _____ (simpātijas).
3. Zommeru ģimene ir _____ (draudzība).
4. Draugiem ir jābūt _____ (uzticība).

2.29. Raksti doto teikumu vajadzības izteiksmē!

1. Vēsturnieki pēta tautas un valsts vēsturi. _____
2. Jaunieši interesējas par savas dzimtas vēsturi. _____
3. Reinis dodas uz Latvijas Valsts arhīvu meklēt senus dokumentus. _____
4. Tu noteikti satiecies ar radiniekiem! _____

3. Dzīvesvieta

Gramatika

Vietniekvārdi *pats, pati*.

Ciešamās kārtas pagātnes divdabis.

Palīgteikumi, kurus ievada *kas, ka, kā, kur, ja*.

Līdzskaņu mija 6. deklinācijas lietvārdos *pils, krāsns, klēts, plīts* un izņēmumi *pirts, kūts*.

6. deklinācijas lietvārdu lietojums ar apstākļa vārdiem *maz, daudz* un darbības vārdu *nav*.

Leksika

Darbarīki un celtniecības / remonta materiāli.

Darbības vārdi, kas saistīti ar celtniecību, remontdarbiem.

Darbības vārdi ar priedēkļiem: *celt – uzcelt, būvēt – uzbūvēt, līmēt – salīmēt, uzlīmēt u. c.; aizslēgt – atslēgt, aizvērt – atvērt, ieslēgt – izslēgt*.

Dzīvesvieta un īpašums: mājas un dzīvokļa cena, plānojums, atrašanās vieta, pirkšana un pārdošana, īre, kredīts mājokļa iegādei.

Tekstveide un saziņa

Informācija par mājokļa kredītu.

Jaunas dzīvesvietas meklēšana.

Informācijas sniegšana un ieguve par objektu (par dzīvesvietas veidu un izmēru). Vēlmju un vajadzību izteikšana, meklējot jaunu dzīvesvietu; izvēle.

3. a MANS NAMS – MANA PILS!

3.1. Aplūko attēlus un stāsti! Izmanto vārdus *vecs, jauns, vienkāršs, divstāvu, daudzstāvu, koka, mūra, ķieģeļu* u. c.

Kādas mājas tu redzi attēlos? Raksturo tā! Kurā mājā tu gribi dzīvot? Kāpēc? Kura māja tev patīk vislabāk?

3.2. Lasi tekstu un atrodi atbilstošo attēlu!

mūra māja
ķieģeļu māja
koka māja

gāzes apkure
centrālapkure
malkas / krāsns
apkure

karstais ūdens
aukstais ūdens

_____ Anna nu jau divus mēnešus dzīvo plašā un saulainā trīsstāvu dzīvoklī. Tas atrodas daudzdzīvokļu mājas astotajā stāvā. Māja ir jauna un moderna. To uzcēla tikai pagājušajā gadā. Anna tur dzīvo kopā ar savu draugu. Anna jau pazīst dažus kaimiņus. Tie ir jauki cilvēki.

_____ Juris dzīvo viensētā, savu vecvecāku mājā. Dzīvojamo māju 20. gadsimta sākumā uzcēla Jura vecvectēvs. Tā ir veca koka māja. Mājā ir malkas apkure. Aukstā laikā **ik dienu** jākurina krāsns. Juris katru gadu gādā malku. Agrāk mājā nebija nekādu labierīcību – ne karstā ūdens, ne gāzes plīts, ne vannas istabas. Tagad tas viss ir. Viensētā ir arī šķūnis, kūts un pirts. Kūts pašlaik stāv tukša – neviena mājlopa tur nav. Nesen Juris uzcēla garāžu.

_____ Aleksejs un Marija dzīvo privātmājā. Tā ir jauna un moderna. Mājai ir moderna apkures sistēma. Maksa par apkuri Aleksejam un Marijai ir zema.

Uz mājas jumta ir saules baterijas. Tās pārveido saules enerģiju elektrībā, ko var izmantot mājas elektroierīču darbināšanā. Aleksejs un Marija savu dzīvesvietu sauc par gudro māju. Tajā daudz kas ir automatizēts. Tas atvieglo viņu **ikdienu**.

_____ Jānis brīvdienu māju savai ģimenei uzcēla pats. Tā ir neliela koka māja, kura atrodas ezera krastā. Jānis un viņa ģimene mājā pavada vasaras mēnešus. Ziemā tur dzīvot nevar, jo nav kārtīgas apkures. Vasarā aukstā laikā Jānis kurina kamīnu.

ik – norāda, ka darbība notiek regulāri
ik dienu – katru dienu
ik diena – parasta diena

3.3. Lasi 3.2. uzdevuma tekstu un atzīmē iederīgo apgalvojumu!

Apgalvojums	Jā	Nē
Juris dzīvo nesēn celtā mājā.		X
Aleksejs un Marija dzīvo daudzdzīvokļu mājā.		
Anna dzīvo dzīvoklī.		
Juris dzīvo koka mājā.		
Jura mājā ir malkas apkure.		
Jura mājā nav nekādu labierīcību.		
Elektroierīču darbināšanai Aleksejs un Marija izmanto saules enerģiju.		
Aleksejs un Marija dzīvo gudrajā mājā.		
Jānis savā mājā dzīvo visu gadu.		

3.4. Lasi vārdu skaidrojumus un norādi, kādi, tavuprāt, ir katras dzīvesvietas plusi vai mīnusi!

Viensēta – Latvijas lauku apvidos izplatīts individuālās apbūves veids. Viensētā ir gan dzīvojamā māja, gan saimniecības ēkas, piemēram, kūts, šķūnis, pirts, garāža. Ap viensētu parasti ir arī vairāki hektāri zemes. Tā atrodas savrup no citām viensētām vai ciema.

Gudrā māja, arī viedā māja (angļu *smart-house*) – elektronisku programmu un ierīču kopums, kas padara dzīvi ērtāku, drošāku un ekonomiskāku. Tā atbrīvo iedzīvotājus no ikdienas rūpēm.

Pils – monumentāla, reprezentatīva, parasti grezna ēka vai ēku komplekss.

Rundāles pils ir ļoti skaista baroka stila pils Latvijā. Tā atrodas Rundāles novada Pilsrundālē. Pils arhitekts ir itālis Frančesko Bartolomeo Rastrelli. Rastrelli ir vairāku Latvijas piļu arhitekts. Rundāles pils ir celta no 1736. līdz 1768. gadam kā Kurzemes un Zemgales hercoga Bīrona vasaras pils. Kopš 1972. gada pilī ir iekārtots Rundāles pils muzejs. Muzeja direktors ilgus gadus bija Imants Lāncmanis.

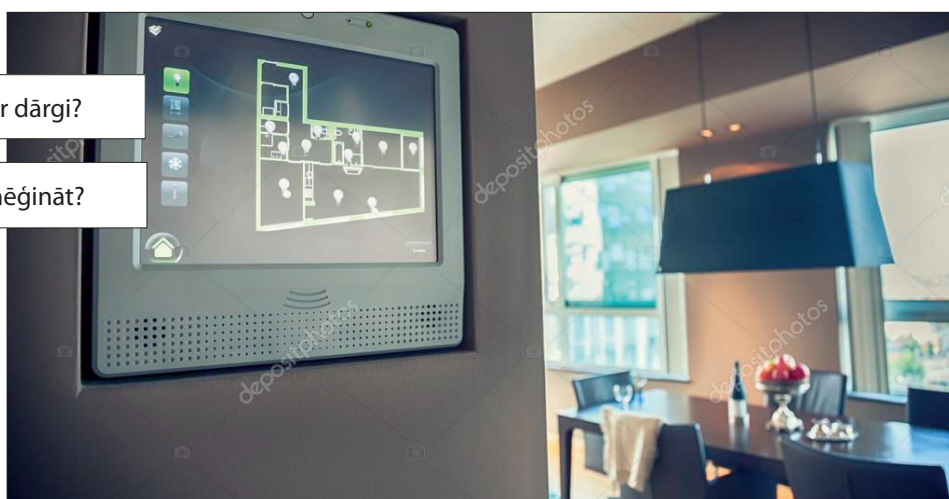
3.5. Atrodi atbilstošo jautājumu!

- Vai tu kaut ko zini par gudro māju?
- Jā, mani draugi dzīvo gudrajā mājā.
- _____
- Iedomājies – tu vakarā atnāc mājās, ieslēdz istabas apgaismojumu un istabā sāk skanēt mūzika, žalūzijas pašas aizveras. Gudrā māja spēj pārvaldīt pilnīgi visu: audioiekārtas, drošības sistēmas, elektrības slēdžus, klimatiskos apstākļus telpā un daudz ko citu.
- _____
- Mani draugi iztērēja apmēram 500 eiro. Iespējams, ka to var izdarīt arī lētāk.
- _____
- Jā, varbūt izmēģināšu. Tas izskatās tik vienkārši un arī jautri.

Vai ierīkot gudro māju ir dārgi?

Vai tu pats nedomā izmēģināt?

Ko tas vispār nozīmē?

Ko gudrā māja prot?

ieslēgt / izslēgt
apgaismojumu, apkuri,
signalizāciju

aizslēgt / atslēgt durvis
aizvērt / atvērt durvis,
žalūzijas, aizkarus

3.6. Mans nams ir mana pils. Vai tu zini šo teicienu?

Ko tas, tavuprāt, nozīmē?

- Es netraucēti dzīvoju savā mājā kopā ar savu ģimeni.
- Man pieder ļoti grezna un liela māja.
- Man ir māja, kur es varu norobežoties no visas pasaules un atpūsties.
- _____

LĪDZSKAŅU MIJA 6. DEKL. LIETVĀRDOS

	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
kas?	pils, klēts, krāsns	pilis, klētis, krāsnis
	acs, auss, kūts, pirts	acis, ausis, kūtis, pirtis, Cēsis**
kā?	pils, klēts, krāsns, plīts	piļ <u>u</u> *, klēš <u>u</u> *, krāšņ <u>u</u> *, pli <u>š</u> <u>u</u> *
	acs, auss, kūts, pirts	acu, ausu, kūtu, pirtu, Cēsu

* līdzskaņu mija

** tikai daudzskaitlī

3.7. Sameklē internetā informāciju par šīm pilīm! Pastāsti par kādu no tām!

Rundāles pils

– Vai Latvijā ir **daudz** lielu **piļu**?
– Nē, Latvijā **nav** daudz lielu **piļu**.
Latvijā ir tikai dažas lielas pils, piemēram, Rundāles pils, Jelgavas pils, Rīgas pils, Cēsu pils. Latvijā vispār ir **maz** piļu.

Rīgas pils

Cēsu pils

Bauskas pils

Jelgavas pils

3.6 BŪVĒJAM UN REMONTĒJAM

3.7. Lasi! Izceltajiem vārdiem atrodi atbilstošu sinonīmu!

cēlt – **uzcēlt**

krāsot – **nokrāsot, pārkrāsot, izkrāsot**

līmēt – **salīmēt, uzlīmēt, pielīmēt**

būvēt – **uzbūvēt, piebūvēt, pārbūvēt,**

iebūvēt

mūrēt – **samūrēt, uzmūrēt, pārmūrēt**

Žurnāla „Mūsu Mājas” žurnāliste Zane Namdare intervē Jāni, kurš tikko ir uzcēlis savai ģimenei atpūtas māju ezera krastā. Jānis nav ne arhitekts, ne celtnieks. Viņš nekad **agrāk!** to nebija darījis.

Žurnāliste. Kā Jums radās ideja pašam **būvēt**² māju? Vai nebija vienkāršāk **iegādāties**³ jau gatavu māju?

Jānis. Mani iedvesmoja draugu pieredze. Viņi savu māju **uzbūvēja**⁴ paši. Viņiem arī nebija pieredzes amatniecības un celtniecības darbos.

Žurnāliste. Kas jāņem vērā? Kas jāievēro, ceļot māju?

Jānis. Nekas nenotiek tik ātri un vienkārši, kā šķiet sākumā. Būvniecībai būs **nepieciešams**⁵ ilgāks laiks, nekā plānots. Turklāt izmaksas var būt lielākas par iepriekš domātajām.

Žurnāliste. Vai būvēt māju pašam ir lētāk?

Jānis. Jā, noteikti. Ja cilvēki kaut ko būvē vai uzlabo paši, ir iespēja ietaupīt. Tomēr ne vienmēr viss ir tik lēti, kā izskatās. Svarīgi sākumā ir **aprēķināt**⁶ reālās izmaksas. Tē es domāju – celtniecības materiālu un darbarīku izmaksas, transporta izdevumus.

Žurnāliste. Vai visus darbus var darīt pats?

Jānis. Dažus darbus labāk darīt profesionāļiem. Elektrības ievilkšanu es uzticēju elektriķim. Tas noteikti bija ātrāk un arī lētāk.

Žurnāliste. Kāda ir Jūsu jaunā māja?

Jānis. Tā nav liela, bet ļoti gaiša un ērta. Galvenais – viss ir mūsu pašu roku darbs. Mājai ir viens stāvs. Tajā ir virtuve, vannas istaba, tualete un četras istabas: vieistaba, mūsu guļamistaba, dēla istaba un meitas istaba. Māja atrodas meža vidū, ezera krastā. Pa viesistabas logu paveras skaists skats uz ezeru. Vasaras rītos mēs bieži sēžam uz terases mājas priekšā un **brokastojam**⁷.

celt = _____ ; *nopirkt* = _____ ; *uzcēla* = _____ ; *vajadzīgs* = _____ ;
ēdam brokastis = _____ ; *iepriekš* = _____ ; *izrēķināt* = _____

3.b.1.

Darbības vārdi *celt, uzcelt*VIETNIEKVĀRDI *PATS, PATI*

Jautājums	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
kas?	pat s , pat i	pa ši , pa šas
kā?	pa š a, pa š as	pa š u, pa š u
kam?	pa š am, pa š ai	pa š iem, pa š ām
ko?	pa š u, pa š u	pa š us, pa š as
kur?	pa š ā, pa š ā	pa š os, pa š ās

3.8. Raksti vietniekvārdus *pats, pati* atbilstošajā formā!

Vai tu **pats** remontēji dzīvokli?

Jā, es to darīju _____. Man parasti visu patik darīt _____.

Kalniņi _____ ceļ savu māju.

Vai tev palīdzēt? – Nē, paldies! Es to darīšu _____.

Kafija vienmēr garšo labāk, ja to dzer uz _____ celtas terases.

Ieva, ko tu _____ par to domā? – Es _____ vēl nezinu, ko darīt.

Juri, kas tev _____ jaunajā dzīvoklī patik vislabāk?

3.9. Klausies un papildini dialogu!

- Juri, kā vislabāk tikt pie dzīvokļa?
- Kāpēc tu to gribi zināt, Anna? Tev taču ir ļoti labs _____.
- Mana māsa Kristīne beidzot grib _____ no vecākiem.
- Viņa grib _____ dzīvokli?
- Viņa grib pirkt nelielu dzīvoklīti.
- Vai nauda viņai ir? Ja ir nauda, nav problēmu. Es pats viņai varu sagādāt ļoti labu divistabu dzīvokli. Vienu tikko _____.
- Naudas viņai nav. Droši vien viņai būs jāņem _____. Turklāt viņa ir gatava pati remontēt savu dzīvesvietu: _____ un griestus, _____.
- Remontdarbos es viņai varu palīdzēt. Ja nepieciešams, varu kaut ko arī _____. Padomāšu, varbūt varu kādu Kristīnei piemērotu dzīvokli atrast.

Kas? (darbarīki, celtniecības materiāli)	Ko darīt?	Kas? (darītājs)	Kas? (darbība)
zāģ-is	zāģ-ē-t	zāģ-ē-tāj-s	zāģ-ē-šan-a
flīz-e	flīz-ē-t	flīz-ē-tāj-s	flīz-ē-šan-a
krās-a	krās-o-t	krās-o-tāj-s	krās-o-šan-a
līm-e	līm-ē-t	līm-ē-tāj-s	līm-ē-šan-a

3.10. Apskati attēlus! Lasi teikumus un ievieto izlaistos darbības vārdus! *ceļ, mūrē, zāgē, krāso, līmē, flīzē*

Jānītis ceļ māju.

Vīrietis _____ mājai pamatus. Viņi liek ķieģeli pie ķieģeļa.

leva _____ griestus baltā krāsā.

leva un Jānis _____ tapetes.

Tēvs _____ dēļus. Tie būs jaunās mājas grīdai.

Flizētājs _____ vannas istabas sienu.

3.11. Stāsti!

Es gribu celt māju. Kas man nepieciešams?

Man ir nepieciešami celtniecības materiāli.

Jānis grib krāsot grīdu. Kas viņam ir nepieciešams?

Mēs līmēsim viesistabā jaunas tapetes. Kas mums būs nepieciešams?

Kaimiņi grib remontēt vannas istabu. Kādi celtniecības materiāli viņiem ir nepieciešami?

3.12. Atbildi uz jautājumiem!

Vai tev ir pieredze dzīvokļa vai mājas remontēšanā?

Kad, tavuprāt, jātaisa/ jāveic remonts dzīvoklī:

- nelielu kosmētisku remontu dzīvoklī var veikt ik gadu,
- ja dzīvoklis izskatās vecs un noplucis,
- dzīvoklis jāremontē aptuveni reizi desmit gados,
- dzīvoklis jāremontē, ja vairs nepatīk tapetes/ sienu krāsa,
- ja nepieciešams samazināt elektrības, siltuma patēriņu.

A: Es gribu lielu māju jūras krastā.

B: Necel nu atkal gaisa pilis!

Uzmini mīklu!

Zobi ir,
mutes nav.

Kas bez balķiem
un bez dēļiem
uztaisa tiltu?

Galva ir, kāju nav.

Mazs, mazs
vīriņš uztaisa
tiltu bez cirvja,
bez āmura.

(sɪɫs)

(vɪnɛz)

(nɔɪn)

(zɔɪs)

3.c MEKLĒJU DZĪVESVIETU

3.13. Lasi dialogus un izvēlies atbilstošo sludinājumu!

Jānis (kas?) pārdod māju (ko?).
Māja (kas?) tiek pārdota.

Tēvs (kas?) māju (ko?) uzcēla sen.
Māja (kas?) tika uzcelta sen.

- Jāni, ko tu tur lasi? Es lasu sludinājumus. Gribu pirkt dzīvokli.
– Bet tev taču ir labs divstabu dzīvoklis Rīgas centrā.
– Es dzīvokli tikai īrēju, tas nav mans. Tagad gribu iegādāties savu dzīvokli ārpus Rīgas.
– Kāpēc ne Rīgā?
– Ārpus Rīgas īpašumi ir lētāki. Negribu ņemt kredītu.
- Sveiks, kur tu esi pazudis? Neesam sen tikušies! Kur tu tagad dzīvo?
Turpat?
– Es vēl aizvien dzīvoju turpat, bet meklēju māju laukos. Gribu kopā ar ģimeni pārcelties uz dzīvi laukos.
– Kāpēc tā? Tev taču ir liels un ērts dzīvoklis pilsētā.
– Jā, pagaidām vēl ir, bet mēs vairs nevaram samaksāt rēķinus. Apkure ir tik dārga! Īre arī... Turklāt man vairs nav darba.
– Tas gan ir traki! Vai jūs esat jau kaut ko atraduši?

- Mana meita meklē dzīvokli Rīgā. Varbūt tu vari palīdzēt?
– Vai viņa grib īrēt dzīvokli? Zinu, ka mans draugs pašlaik meklē īrnieku savam dzīvokli.
– Nē, viņa grib pirkt dzīvokli.
– Cik lielu?
– Vienistabas, bet pilsētas centrā.
– Centrā īpašumi ir ļoti dārgi.
– Meita plāno ņemt kredītu.

Pārdodu divstabu dzīvokli

Baložos, Stabu ielā.

Dzīvoklis atrodas daudzdzīvokļu mājā. Dzīvoklim ir autonoma gāzes apkure, visas komunikācijas. Māja ir siltināta.

Dzīvokļa platība – 70 m².

Cena – 20 000 eiro.

A

Steidzami un lēti pārdodu vienistabas dzīvokli Rīgas centrā.

Dzīvokļa platība ir 30 m². Ir centrālapkure. Dzīvoklis ir 100 gadus vecas mājas 5. stāvā.

Zvanīt 22990001

C

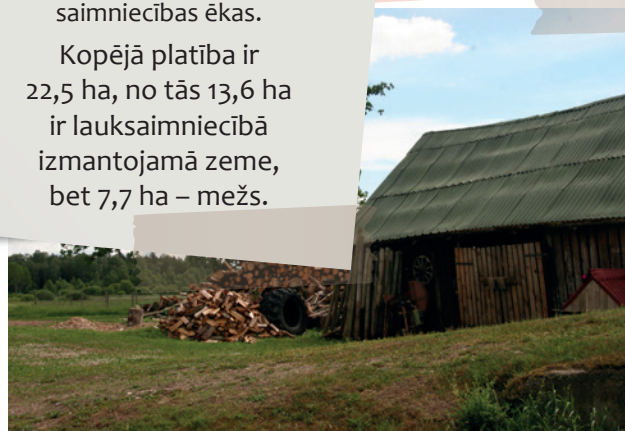
Tiek pārdota lauku viensēta,

kas atrodas Krāslavā, netālu no Daugavas.

Lauku viensētā ir mūra dzīvojamā māja un piecas saimniecības ēkas.

Kopējā platība ir 22,5 ha, no tās 13,6 ha ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme, bet 7,7 ha – mežs.

B

3.14. Vēlreiz lasi 3.13. uzdevuma dialogus! Uzraksti sludinājumu, lai palīdzētu A, B vai C dialoga varonim atrast dzīvokli! Izmanto vārdus un frāzes:

meklē, meklējam, pērk; vienistabas, divistabu dzīvoklis; laukos, pilsētā, pilsētas centrā; mazs, liels, saulains, ērts; centrālapkure, malkas apkure u. c.

3.15. Pārveido teikumus, izmantojot ciešamās kārtas pagātnes divdabi!

Saimnieki pārdod lauku viensētu. *Lauku viensēta tiek pārdota.*

Kalniņu ģimene pārdod zemi. _____

Es pārdodu trīsistabu dzīvokli. _____

Jānis ceļ māju. _____

Kaimiņi remontē dzīvokli. _____

Vai tu pārdod savu īpašumu? _____

Anna pati remontē dzīvokli. _____

Mans vectēvs māju uzcēla 1930. gadā. _____

CIEŠAMĀS KĀRTAS PAGĀTNES DIVDABIS

Nenoteiksmes **celms** + izskaņa **-ts, -ta; -ti, -tas**

Nenoteiksme	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
cel-t	cel- ts , cel- ta	cel- ti , cel- tas
būvē-t	būvē- ts , būvē- ta	būvē- ti , būvē- tas
(iz)remontē-t	(iz)remontē- ts , (iz)remontē- ta	(iz)remontē- ti , (iz)remontē- tas
pārdo-t	pārdo- ts , pārdo- ta	pārdo- ti , pārdo- tas

3.16. Lasi informāciju par Annu un Andri un banku piedāvājumus! Stāsti, vai Anna un Andris var dabūt hipotekāro kredītu!

Anna un viņas vīrs Andris nesen kļuva par vecākiem savam otrajam bērniņam Francim. Anna pašlaik nestrādā. Viņa ir bērna kopšanas atvaļinājumā. Andris tagad ir vienīgais **pel-nītājs**¹. Viņi visi četri – Anna, Andris, meita Patrīcija un dēls Francis – dzīvo nelielā īrētā vienistabas dzīvoklītī Rīgas centrā. Jaunā ģimene domā par sava **mājokļa**² iegādi.

Par to, kādai viņu **dzīvesvietai**³ jābūt, Annas un Andra domas ir līdzīgas. Iespējams, ka viņi meklēs dzīvesvietu ārpus pilsētas. Varbūt tā būs neliela māja laukos. To ļoti vēlas Anna. Viņa bērniībā dzīvoja laukos, savu vecvecāku mājās „Eglītes”. Mājas atradās meža vidū, tālu prom no citām viensētām. Savukārt Andris ir pilsētas zēns. Viņš visu mūžu ir dzīvojis Rīgā. Taču arī Andris domā, ka dzīve laukos viņu bērniem būs labāka.

Anna un Andris jau ir izskatījuši vairāku banku **hipotekārā kredīta**⁴ piedāvājumus. Viņi plāno pieteikties uz konsultāciju. Anna un Andris grib kopā ar finanšu konsultantu paskatīties uz savām naudas lietām, uzzināt, kāds ir vislabākais hipotekārā kredīta ikmēneša maksājums. Vai viņi vispār var atļauties ņemt kredītu? Vai viņu kopīgie ikmēneša ienākumi ir pietiekami?

HIPOTEKĀRAIS KREDĪTS

Ja tu plāno iegādāties mājokli vai uzcelt savu māju, gribi veikt remontu savā dzīvesvietā, izvēlies hipotekāro kredītu.

Tu vari saņemt hipotekāro kredītu:

- ja tev ir stabili ikmēneša **ienākumi**⁵,
- ja esi drošs par savu nākotni,
- ja tev nav parādu,
- ja kredīta maksājumiem tu plāno tērēt ne vairāk kā 35 % no saviem ienākumiem.

HIPOTEKĀRIE KREDĪTI ĢIMENĒM AR BĒRNIEM

Ja tu plāno iegādāties mājokli un tavā apgādībā ir vismaz viens **nepilngadīgs**⁶ bērns, kurš dzīvo kopā ar tevi, piesakies **aizdevumam**⁷ ar valsts galvojumu mājokļa iegādei.

Tu vari saņemt hipotekāro kredītu:

- ja tavā **apgādībā**⁸ ir vismaz viens nepilngadīgs bērns,
- ja tavs mērķis ir iegādāties mājokli,
- ja tu iepriekš neesi saņēmis valsts galvojumu mājokļa iegādei.

3.17. Atrodi 3.16. uzdevuma tekstā skaidrojuma atbilstošu vārdu!

- _____ – vieta, kur kāds dzīvo.
- _____ – materiāls labums, parasti naudas līdzekļi, ko kāds iegūst.
- _____ – tāds, kas nav sasniedzis pilngadību.
- _____ – cilvēks, kas strādā, lai apgādātu kādu ar līdzekļiem.
- _____ – dzīvošanai piemērota, īpaši iekārtota cilvēku dzīvesvieta (piemēram, māja, dzīvoklis).
- _____ – nestrādājoša (piemēram, veca, nepilngadīga) cilvēka nodrošināšana ar dzīvei nepieciešamo.
- _____ – ilgtermiņa aizdevums, kas paredzēts mājas vai dzīvokļa iegādei, kā arī to remontam vai celtniecībai.
- _____ – nauda, ko (kādam) aizdod; darījums, ko noslēdz aizdevējs un aizņēmējs.

3.18. Stāsti! Iesaki, kā rīkoties!

- Tavam draugam nepieciešams lielāks dzīvoklis, bet viņam nav naudas lielāka dzīvokļa iegādei.
- Jānis dzīvo lauku mājā, kurā vēl nav elektrības.
- Kalniņu ģimene vairs nevar samaksāt rēķinus par dzīvokli. Viņi meklē lētāku dzīvesvietu.

PALĪGTEIKUMI

Cik?

Tas nav tik vienkārši, **kā** sākumā šķiet.

Ko?

Es zinu, **ka** tas nav vienkārši.

Vai tu zini, **kā** jābūvē māja.

Kāds? Kāda? Kādas? u. tml.

Vieta, **kur** kāds dzīvo.

Cilvēks, **kas** strādā laukos.

PALĪGTEIKUMS

Ja man ir nauda, es varu nopirkt dzīvokli.

Ja tev nav parādu, tu vari saņemt kredītu.

Tu vari nopirkt dzīvokli, **ja** tev ir nauda.

Tu vari saņemt kredītu, **ja** tev nav parādu.

3.19. Turpini teikumus!

Es zinu, kā _____

Es zinu, ka _____

Es nezinu, kur _____

Vai tu zini, ka _____

Vai tu zini, kur _____

Vai tu zini, kas _____

3.19. Lasi tekstu! Atrodi teikumus ar palīgteikumiem un pasvītro ievadītāgvārdus! Izsaki savas domas par spēka priekšmetiem!

Gandrīz katrā mājā ir spēka priekšmeti, kuriem piemīt spēcīga enerģētika un spēja pie-
saistīt vēlamo. Ir zināms, ka ar tādu lietu palīdzību tu varēsi iegūt veiksmi, laimi un labklā-
jību.

Droši vien daudziem no mums ir gadījies būt situācijā, kad laimes vietā dzīve atnes vie-
nīgi vilšanos. Daudzi cilvēki nedara neko, lai situāciju labotu, bet vienkārši plūst pa straumi.
Tomēr nedaudz apņēmīgāki cilvēki pacentīsies darīt visu, lai mainītu savu stāvokli.

Daži cenšas paļauties tikai uz saviem spēkiem, bet ir reizes, kad nepieciešama papildu
palīdzība. Ir noskaidrots, ka dažas lietas mūsu mājā ne tikai papildina interjeru, bet ir arī
efektīvs talismans. Kuri ir tie priekšmeti, kas var atnest laimi? Ja tev vēl nav šo lietu, pacen-
ties tās iegādāties pēc iespējas ātrāk.

Tie ir zvans, ziepes, spogulis, adāmadatas un spraužamadata.

3. d PĀRBAUDI SEVI!

3.20. Lasi sludinājumu un atzīmē iederīgo apgalvojumu!

Pārdodu lauku māju skaistā Kurzemes vietā – Kuldīgas novada Ēdoles pagastā. Māja celta 20. gadsimta sākumā. Tā ir skaista un man ļoti mīļa, bet diemžēl es esmu par vecu, lai spētu par to parūpēties. Tā nu nolēmu pārdot māju un zemi. Mājā ir krāsns apkure. Siltā ūdens nav. Pie mājas atrodas trīs dīķi, kuros var makšķerēt zivis, un nesen celta pirts. Ir arī šķūnis un kūts. Ja Jūs interesē mans piedāvājums, tad zvaniet pa norādīto tālruna numuru. Mājai ir viens stāvs. Tās platība – 200 m². Zemes platība ir 62 000 m². Cena – 30 000 eiro.

Apgalvojums	Jā	Nē
Viensēta atrodas Ēdoles pagastā.		
Māja nav jauna un moderna.		
Mājas saimnieks pārdod māju, jo grib dzīvot pilsētā.		
Mājā ir centrālapkure un siltais ūdens.		
Mājas saimnieks pārdod gan māju, gan zemi.		
Mājas platība ir 62 000 m ² .		
Māja atrodas ezera krastā.		
Viensētā ir arī kūts, pirts un šķūnis.		
Tā ir vienkārtīga māja.		

3.21. Ievieto vārdus atbilstošajā vietā un formā!

aizdevums, apgādnieks, iegādāties, ikmēneša, ienākumi, kredīts, mājoklis, nepilngadīgs

Ivars. Mēs vēlamies saņemt hipotekāro _____ .

Bankas darbinieks. Vai jūs plānojat iegādāties _____ ?

Ivars. Jā, mēs vēlamies _____ divstābu dzīvokli.

Bankas darbinieks. Kādi ir jūsu _____ ienākumi?

Ivars. Mūsu kopējie _____ ir ap 1200 eiro mēnesī.

Bankas darbinieks. Vai jūsu apgādībā ir _____ bērni?

Ivars. Jā, mums ir divi mazi bērni. Es pašlaik esmu vienīgais _____.

Bankas darbinieks. Cik lielu _____ jūs vēlaties?

3.22. Raksti vietniekvārdus *pats, pati* atbilstošajā formā!

Man visu patīk darīt _____. Arī savu vecvecāku māju es izremontēju _____. Protams, mana ģimene man palīdzēja. Mēs _____ krāsojām grīdas, līmējām tapetes, pārmūrējām krāsnis. Daudzi man jautā, vai remontēt _____ ir lētāk. Jā, tas ir viens no iemesliem, kāpēc cilvēki izvēlas _____ remontēt vai būvēt savas mājas. Maniem draugiem radās ideja būvēt māju _____.

4. Kad beidzas darbadiena...

Gramatika

Darbības vārda darāmās kārtas saliktā tagadne.

Darbības vārda vēlējuma izteiksmes veidošana.

Vēlējuma izteikšanas veidi.

Palīgteikumi, kurus ievada *kad, ka*.

Vietniekvārdu *kurš, kura, kāds, kāda* lietojums.

Īpašības vārdu lietojums pārākajā pakāpē konstrukcijā ar *viens no...* (piem., *viens no labākajiem, viena no labākajām* utt.).

Vārddarināšanas paraugi (*jūtas – jūtīgs, emocijas – emocionāls u. tml.; lasīt – lasītava – lasīšana – lasītājs; izdot – izdevniecība – izdošana – izdevējs*).

Leksika

Leksika, kas saistīta ar dažādām mākslas nozarēm (literatūru, kino, skatuves mākslu).

Tekstveide un saziņa

Mutvārdu informācijas iegūšana (bibliotēkā, grāmatu veikalā).

Mutvārdu un rakstveida informācijas sniegšana – viedokļa paušana, viedokļa pamatošana.

Vēlējuma izteikšana dažādās situācijās.

4. a PIĒ GRĀMATU PLAUKTA

Bieži – kad darbību atkārto regulāri, vairākas reizes (piemēram, katru dienu, katru otro dienu).

Reti – kad darbību atkārto ar lielu laika distanci (piemēram, vienu reizi mēnesī).

4.1. Pastāsti!

1. Kurus žurnālus, laikrakstus tu visbiežāk lasi?
2. Kādu informāciju tu biežāk meklē internetā?
3. Vai un cik bieži tu lasi grāmatas?

4.2. Klausies aptauju un papildini tabulu!

	Lasītājs	Literatūras žanrs/žanri	Grāmatu tematika
1.	Aleksis	romāns	
2.	Anna		par cilvēka jūtām
3.	Sergejs		par noziegumiem
4.	Aleksandrs	lugas	
5.	Jānis		par neticamiem notikumiem
6.	Katrīna	stāsti, romāni	

4.3. Ieraksti atbilstošo literatūras žanru! Izmanto dotos vārdus! *dokumentālā, pasakas, fantastikas, detektīvi, vēsturiskie romāni*

1. Noziegumu pasauli un izmeklētāja darbu attēlo _____.
2. Neticamu un izdomātu pasauli attēlo _____ literatūra.
4. Seno laiku dzīvi plaši attēlo _____.
5. Darbi, kuros izmantoti dokumenti, ir _____ literatūra.
6. Bērniem patīk lasīt _____, jo tajās ir izdomāti varoņi un notikumi.

Kas?

Jūtas, emocijas

Patiesība, realitāte, īstenība

Izdoma, fantāzija

Kāds?

Jūtīgs, emocionāls

Paties, reāls, īsts

Izdomāts, fantastisks

4.4. Atbildi uz jautājumiem!

1. Kādas pasakas tu bērnībā lasīji?
2. Kura žanra literatūru tu visbiežāk lasi?
3. Kādas tematikas grāmatas tev patīk?

4.5. Formulē atbildi, izmantojot pasvītrotā vārda antonīmu!

- Vai pasakās stāstīts par reāliem notikumiem un personām?
- Nē, pasakās ir ... notikumi un personas.
- Vai tev patīk romāni, kuros ir izdomāti notikumi?
- Nē, man labāk patīk dokumentālā literatūra par ... notikumiem.
- Vai grāmatas par vēsturi tev šķiet interesantas?
- Nē, manuprāt, tās ir ...

legaumē antonīmus!

Paties, reāls, īsts, ticams – nepaties, nereāls, izdomāts, neticams

Īstenība, realitāte – izdoma, fantāzija

Garlaicīgs – interesants

4.6. Iedomājies, ka vēlies sev nopirkt kādu populārzinātnisku grāmatu par kultūrvēsturi, bet draugam uzdāvināt grāmatu par kādu populāru personību! Pastāsti, kuras grāmatas tu izvēlēties un kuras nepirksi! Kāpēc?

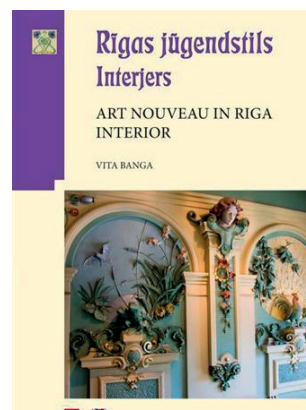
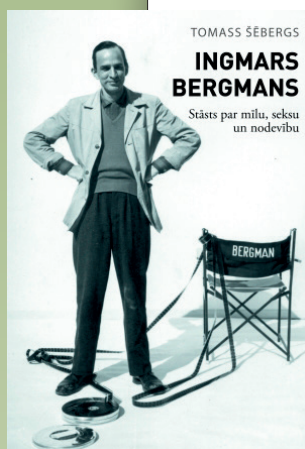
Dzējniēks raksta dzejoļus, poēmas, balādes u. c. dzejas darbus.

Rakstnieks raksta romānus, stāstus, literārās pasakas u. c. prozas darbus.

Dramaturgs raksta lugas.

Dzejnieks, rakstnieks, dramaturgs ir kāda literāra darba **autors**.

Izdevējs izdevniecībā izdod grāmatu.

4.7. Aplūko diagrammu un atbildi uz jautājumiem!

1.	Kas bija aptaujas respondenti?	<p>Aptauja „Kur tu iegūsti grāmatas?”</p> <p>48% Pērku veikalā</p> <p>27% Aizņemos no draugiem</p> <p>25% Ņemu bibliotēkā</p> <p>Aptaujas respondenti – 935 pieaugušie (vecumā no 25 līdz 65 gadiem) Rīgā un Daugavpilī</p>
2.	Cik cilvēku aptaujāja?	
3.	Kur cilvēki visbiežāk iegūst grāmatas?	
4.	Kur tu iegūsti grāmatas?	
5.	Kādas grāmatas tev patīk vairāk lasīt – papīra formā vai e-grāmatas?	
6.	Kāpēc, tavuprāt, bērni un pusaudži diezgan maz lasa daiļliteratūru?	

4.8. Lasi grāmatu anotācijas un atzīmē, kurš apgalvojums atbilst attiecīgajai grāmatai!

Apgāds „Burtiņš” nesēn ir izdevis latviešu dzejnieka **Aleksandra Čaka** (1901–1950) **dzejas izlasi „Pilsētai”** (*To the City*) angļu valodā. Izlasē ir 75 dzejoļi, kurus A. Čaks sarakstīja no 1923. līdz 1938. gadam. Tulkotāja grāmatas priekšvārdā raksta, ka A. Čaka dzejas pamattēma ir pilsētas dzīves tēlojums. A. Čaks ir rakstījis dzejoļus par Rīgas pilsētas ielām, tramvajiem, veikaliem un cilvēkiem pilsētā.

Ja jums patīk kriminālromāni, tad izlasiet **Andra Kolberga romānu „Naktī, lietū”**. Šo romānu pirmo reizi izdeva 1986. gadā, bet tagad izdevniecība „Aplis” atkārtoti ir publicējusi šo darbu. Andris Kolbergs ir populārs latviešu kriminālromānu rakstnieks. Tāpat kā citos darbos arī detektīvro-
mānā „Naktī, lietū” A. Kolbergs ir veidojis gan interesantu sižetu, gan detalizēti atklājis romāna varoņu dzīvi.

Apgalvojums	„Naktī, lietū”	„Pilsētai”
1. Autors literārajos darbos ir attēlojis Latvijas galvaspilsētas dzīvi.		
2. Grāmatu ir izdevusi izdevniecība „Aplis”.		
3. Autors daudzos darbos ir rakstījis par noziegumiem.		
4. Grāmata ir latviešu literatūras izdevums svešvalodā.		
5. Grāmatā ir darbi, kurus autors ir rakstījis 20. gadsimta 20. un 30. gados.		
6. Tulkotāja grāmatai ir uzrakstījusi priekšvārdu.		
7. Šis darbs jau ir izdots arī agrāk.		
8. Literārajam darbam ir interesants sižets.		

SALIKTĀ TAGADNE

Darb. v. neno-teiksme	Vietniek-vārds	Darbības vārds <i>būt</i> tagadnē	Darbības vārdam pagātnes 3. personā lasīj-a pievieno -is, -ies (vīriešu dzimtē) -usi, -usies (sieviešu dzimtē)	
			Vīriešu dzimte	Sieviešu dzimte
lasī-t	es	esmu	lasīj-is	lasīj-usi
	tu	esi	lasīj-is	lasīj-usi
	viņš, viņa	ir	lasīj-is	lasīj-usi
	mēs	esam	lasīj-uši	lasīj-ušas
	jūs	esat	lasīj-uši	lasīj-ušas
	viņi, viņas	ir	lasīj-uši	lasīj-ušas

Noliegumu veido, darbības vārda **būt** personas formai pievienojot priedēkli

ne-, piem., *Es šo grāmatu neesmu lasījis.*

4.a.1.

Darbības vārdi *būt, lasīt, rakstīt, redzēt, dzīvot, mācīties* saliktajā tagadnē

4.9. Atrodi 4.8. uzdevumā darbības vārdus saliktās tagadnes formā un nosauc tos!

4.10. Veido dotā darbības vārda saliktās tagadnes formu un ieraksti tekstā!

- Inese, vai tu _____ šo filmu?
Es _____ šo filmu. (redzēt)
- Jāni, vai tu _____ šo grāmatu?
Es _____ šo grāmatu. (lasīt)
- Vai jūs, kolēģi, _____ jauno koncertprogrammu?
Nē, bet vai tu, Jāni, _____ to _____? (dzirdēt)
- Kaspar, vai tu _____ jaunajā kinozālē?
Nē, es _____ jaunajā kinozālē. (būt)

4.11. Klausies dialogu un atzīmē, vai apgalvojums atbilst dzirdētajam!

	Apgalvojums	Jā	Nē
1.	Mareks vēlētos būt bibliotēkas lasītājs.		
2.	Veikalos nav daiļliteratūras grāmatu par dzīvniekiem.		
3.	Mareka hobijs ir lasīšana.		
4.	Marekam vairāk par grāmatām papīra formā patīk lasīt e-grāmatas.		
5.	Jebkuru bibliotēkas grāmatu drīkst ņemt uz mājām.		
6.	Bibliotēkā visu nedēļu ir atvērta lasītava.		

Es **gribētu** pierakstīties.
 Es **vēlētos** apmeklēt bibliotēku rīt.
 Vai tu **gribētu** izlasīt šo grāmatu?
 Kurā dienā jūs **vēlētos** apmeklēt bibliotēku?
 Vai šo grāmatu **varētu** paņemt lasīšanai mājās?

DARBĪBAS VĀRDA VĒLĒJUMA IZTEIKSME

Nenoteiksmes celms + formants -tu

Nenoteiksme	Vietniekvārds	Vēlējuma izteiksmes vienkāršā tagadne
gribē- t vēlē- ties	es, tu, viņš, viņa, mēs, jūs, viņi, viņas	gribē- tu vēlē- tos

4.a.2.

Darbība vārda vēlējuma izteiksmes veidošana
iet, gribēt, lasīt, apmeklēt, interesēties, vēlēties

4.12. Uzraksti darbības vārdu vēlējuma izteiksmē!

- Es _____ (gribēt) apmeklēt bibliotēku.
- Man labāk _____ (patīkt) lasīt mājās, nevis bibliotēkas lasītavā.
- Mēs _____ (vēlēties) pasūtīt bibliotēkā šīs grāmatas.
- Es labprāt _____ (izlasīt) šo romānu.
- Es domāju, ka manam dēlam _____ (interesēt) grāmata par slaveniem sportistiem.
- Vai tu _____ (varēt) nopirkt biļetes uz teātra izrādi?

4.13. Ievieto teikumā atbilstošo vārdu vēlējuma izteiksmē! Nolasi teikumus!

lasīt, nenokavēt, izdoties, varēt, patīkt

- Kaut es kādreiz ... apmeklēt slaveno Jaungada koncertu Vīnē!
- Kaut tev ... nopirkt biļetes uz Opermūzikas svētku galā koncertu!
- Kaut bērni vairāk ... grāmatas!
- Kaut tev ... grāmata, kuru es tev uzdāvināju!
- Kaut tikai es ... filmas sākumu!

Klausies un iegaumē teikuma intonāciju, atkārto! Pievērs uzmanību pieturzīmei teikuma beigās!

Lai tev veicas!
 Lai jums labs ceļojums!
 Lai tev veiksmīga darba nedēļa!
 Kaut svētdien būtu saulaina diena!
 Kaut rīt nelītu!

4.14. Klausies dialogu un ieraksti trūkstošo informāciju!

Pēteris gribētu _____ (1.) vakarā iet uz kinoteātri.
 Franciska labāk gribētu skatīties kādu _____ (2.) internetā.
 Pēteris domā, ka var iet uz seansu, kas sākas pulksten _____ (3.) vakarā.
 Franciska pēdējo reizi apmeklēja kinoteātri apmēram pirms _____ (4.).
 Pēterim patīk _____ (5.) kino, bet Franciska grib skatīties
 _____ (6.) filmu.

4.15. Izlasi televīzijas programmas fragmentu un atbildi uz jautājumiem!

18.20 Māra.	Latviešu dokumentālā kino stāsts par latviešu teātra režisoru Māru Ķīmeli.	1. Cikos sākas filma par latviešu teātra režisoru? Kāpēc, tavuprāt, šīs filmas nosaukums ir "Māra"?
18.50 Mākslas filma Vai tu mani mīli?	Romantiskais kiņo. Vācija, 2015.	2. Kura filma ir uzņemta 2013. gadā?
20.30 Kaķa Mura piedzīvojumi.	Latviešu animācijas filma bērniem un pieaugušajiem.	3. Kuras filmas pamatā ir literāri darbi?
21.30 Piedzīvojumu filma Detektīvs Šerkols.	Britu seriāla 1. filma, kuras sižets veidots pēc A. K. Doila stāstu motīviem.	4. Kā tu domā, par kādu tematu būs filma, kas sāksies plkst. 18.50?
23.05 Gauja.	2013. gadā uzņemtā latviešu dokumentālā filma par Latvijas upi Gauju un dabu tās krastos.	5. Nosauc, kuras ir latviešu un kuras – cittautu/ār-zemju filmas!
		6. Pastāsti, kuru mākslas filmu tu gribētu redzēt! Kāpēc?
		7. Kura dokumentālā filma tevi interesētu vairāk? Pamato savu izvēli!
		8. Kuru filmu varētu skatīties kopā ar bērniem?

4.16. Lasi tekstu un atzīmē atbilstošo atbildi!

Daži fakti par populārām latviešu mākslas filmām

Pirmajās filmās, kurās spēlēja aktieri, tika attēlota latviešu tautas vēsture. Viena no pirmajām populārākajām filmām – Viļa Jāņa Lapenieka „Zvejnieka dēls” (1940), kas bija rakstnieka Viļa Lāča romāna (ar tādu pašu nosaukumu) ekranizācija.

Vēl šodien Latvijā daudzi ar lielu interesi skatās režisora Aleksandra Leimaņa filmu „Vella kalpi” (1970). Tā ir muzikāla piedzīvojumu komēdija un pirmā kostīmfilma latviešu kinovēsturē. Filmā attēloti 17. gadsimta notikumi Zviedru–poļu kara laikā. Filmā sižets ir stāsts par trim drosmīgiem latviešu pušiem. Filmai mūziku ir uzrakstījis komponists Raimonds Pauls.

Viens no labākajiem latviešu filmu režisoriem ir Jānis Streičs. Viņš ir bijis režisors vairāk nekā 20 filmām. Trīs J. Streiča filmas ir ieguvušas Latvijas kinofestivāla „Lielais Kristaps” balvu kategorijā *Labākā filma*. Tās ir „Teātris” (1978), „Limuzīns Jāņu nakts krāsā” (1981) un „Cilvēka bērns” (1991).

Cittautu skatītājiem droši vien visinteresantāk būtu skatīties filmu „Teātris”. Filmā pamatā ir britu rakstnieka Viljama Somerseta Moema 1937. gadā sarakstītais romāns, kura nosaukums arī ir „Teātris”. Filmā notikumu centrā – slavena angļu aktrise Džūlija Lamberte, viņas ģimene, draugi un, protams, teātris. Džūlijas Lambertes lomā ir viena no talantīgākajām latviešu kino un teātra aktrisēm Viļa Artmane. Arī šai filmai brīnišķīgu mūziku ir sakomponējis R. Pauls.

1. Pie kāda žanra pieder filma "Vella kalpi"?	Kriminālfilma
	Romantiska drāma
	Piedzīvojumu komēdija
2. Kurā filmā liela nozīme ir vēsturiskiem tērpiem, dekorācijām un rekvizītiem?	„Teātris”
	„Zvejnieka dēls”
	„Vella kalpi”
3. Kāds ir Latvijas kinofestivāla nosaukums?	„Cilvēka bērns”
	„Zvejnieka dēls”
	„Lielais Kristaps”

4.17. Atbildi, izmantojot 4.16. uzdevuma tekstu!

1. Nosauc latviešu režisorus, kas minēti tekstā!
2. Nosauc latviešu aktierus, kas minēti tekstā!
3. Nosauc literāros darbus, kuri ir ekranizēti!
4. Kurš mūzikas autors ir minēts tekstā?
5. Nosauc, kurā gadā uzņēma katru no filmām!

4.18. Aizstāj iezīmēto vārdu ar atbilstošu vārdu no dotajiem! *apdāvinātākajiem, pazīstamākajiem, slavenākajām, interesantākajiem*

Viens no **populārākajiem** (1.) Latvijas dokumentālā kino režisoriem ir Ivars Seleckis. Režisors noteikti ir viens no **talantīgākajiem** (2.) dokumentālistiem latviešu kinovēsturē.

Viņš uzņēmis arī vienu no **ievērojamākajām** (3.) filmām „Šķērsiela”. Iela atrodas Pārdaugavā. Filma ir viens no **saistošākajiem** (4.) stāstiem par kādas ielas iedzīvotājiem, viņu dzīvi un raksturiem. Filmai „Šķērsiela” piešķirta Eiropas kinoakadēmijas balva par Eiropas labāko dokumentālo filmu.

4.19. Atrodi 4.16. uzdevuma tekstā konstrukcijas ar *viens (-a) no...* un saliktus teikumus, kuros teikuma daļu ievada vietniekvārdi *kurš, kura!* Nolasi tos!

leģaumē!

Paligteikumus visbiežāk ievada ...

viетniekvārdi	<i>kurš, kura, kāds, kāda</i>
saikļi	<i>ka, jo, ja, bet</i>
apstākļa vārdi	<i>kad, kur</i>

4.20. Ieraksti teikumā atbilstošo paligteikuma ievadītārvārdu! *ka, kad, kura, kuras*

„Sapņu komanda 1935” ir 2012. gada latviešu filma, _____ (1.) režisors ir Aigars Grauba. Filma ir stāsts par Latvijas basketbola izlasi, _____ (2.) 1935. gadā izcīnīja pirmo Eiropas čempionu titulu. Filmā basketbolistu lomās ir nevis profesionāli sportisti, bet aktieri. Kinokritiķi uzskata, _____ (3.) tieši aktieru spēle ir filmas lielākā veiksmē. Arī skatītāji vērtē filmu līdzīgi. Piemēram, kāda skatītāja raksta: „Tad, _____ (4.) skatījos filmu, mani emocionāli visvairāk ietekmēja aktieru izcilais tēlojums un ekspresīvie tuvplāni.”

- 4.21. Lasi un katram žurnālistes jautājumam atrodi atbilstošo atbildi! Ieraksti atbildes burtu pretī jautājumam! Ja nepieciešams, ar vārdnīcas palīdzību noskaidro nesaprotamo vārdu nozīmi.

Žurnāliste

legaumē sinonīmus!

Atrodi šos vārdus

4.21. uzdevuma **tekstā!**

nozīmīgs – būtisks –

svarīgs

sacīt – teikt

veikties – laimēties

skaists – brīnišķīgs

1. Cienījamo mākslinieci, paldies, ka piekritāt nelielai intervijai. Zinu, ka daudzas meitenes bērnībā grib kļūt aktrises. Vai Jūs bērnībā arī sapņojāt par aktrises profesiju?	
2. Un tad nolēmāt, ka būsiet aktrise?	
3. Kas Jums kā aktrisei ir nozīmīgākais darbā?	
4. Vai ir lomas, kas Jums ir īpaši tuvas?	
5. Kādas izrādes Jūs gribētu redzēt kā skatītāja?	
6. Jūs esat spēlējusi gan teātrī, gan kino? Kas Jums ir tuvāks?	
7. Ko Jūs gribētu novēlēt jaunajiem aktieriem, kuri tikai sāk savu karjeru teātrī?	

Aktrise

A

– Manuprāt, būtiskākais ir satikt režisoru, kurš objektīvi novērtē aktiera spējas. Man laimējās. Man bija un ir daudzas skaistas, interesantas lomas. Man patik spēlēt izrādēs, kurās scenogrāfija un kostīmi organiski papildina režisora koncepciju un aktiera spēli.

B

– Ir gan. Man tuvākās ir romantiskās lomas klasiskajā dramaturģijā, piemēram, Džuljeta Šekspīra traģēdijā „Romeo un Džuljeta”, Kristīne latviešu dramaturga Rūdolfā Blaumaņa lugā „Uguni”, Laimdota latviešu dzejnieka Raiņa drāmā „Uguns un nakts”, Anna Kareņina Ļeva Tolstoja romāna „Anna Kareņina” dramaturģijā.

C

– Nē, bērnībā es negribēju būt aktrise. Taču ar skatuves mākslu mans nākotnes sapnis bija saistīts – es vēlējos būt balerīna. Dejoju jau kopš trīs gadu vecuma un cerēju, ka varēšu mācīties horeogrāfijas skolā un pēc tam dejojot uz operas skatuves. Taču tad es savainoju kāju, un ārsts teica, ka par baletu varu vairs nesapņot.

D

– Ja es varētu, es ik nedēļu dotos uz kādu operas izrādi. Mani sajūsmina operas žanra iespējas, jo tur kopā ir mūzika, deja, aktierspēle. Šodien katram operas solistam jābūt profesionāla aktiera līmenī. Es bieži eju uz operu, un katru gadu es apmeklēju arī Opermūzikas svētkus Siguldā.

E

– Nē, pēc vidusskolas beigšanas es vēl nezināju, ko darīšu. Vecāki mudināja studēt jurisprudenci, bet man tas nebija pa prātam. Mana draudzene stājās Teātra fakultātē, un es arī gāju līdzī. Mums veicās, jo abas uzņēma fakultātē. Tā sākās mans ceļš uz teātra pasauli.

F

– Laikam jau atgādināšu viņiem to pašu veco ābece patiesību – neaizmirst, ka ar talantu vien nepietiek, ir daudz un nopietni jāstrādā, lai kaut ko sasniegtu.

G

– Grūti atbildēt. Šīs mākslas jomas ir atšķirīgas: teātrī izrādes laikā neko nevar atkārtot un tā uzlabot savu sniegumu, bet kino var vairākas reizes uzņemt kādu epizodi. Taču teātrī ir tā brīnišķīgā iespēja tieši just skatītāju. Man skatītāju emocijas un vērtējums ir daudz svarīgāks par teātra kritiķu recenzijām.

4.22. Atbildi uz jautājumiem par 4.21. uzdevuma tekstu!

1. Kura skatuves mākslas joma bērnībā saistīja aktrisi?
2. Kāda dramaturģija ir tuva aktrisei?
3. Kāpēc aktrisei ļoti patīk operas žanrs?
4. Kuri dramaturģi minēti tekstā?
5. Kas aktrisei ir svarīgāks par kritiķu vērtējumu?

4.23. Izvēlies atbilstošo skaidrojumu!

1. Man tas nav pa prātam.

A – Es to nesaprotu.	B – Man tas nepatīk.	C – Man to nevajag.
----------------------	----------------------	---------------------

2. Mans nākotnes sapnis.

A – Tas, ko naktī guļot sapņošu.	B – Sapnis, ko redz bērnībā.	C – Mani turpmākie nodomi.
----------------------------------	------------------------------	----------------------------

3. Veca ābece patiesība.

A – Tas, par ko runā veci cilvēki.	C – Patiesība, kas neprasa pierādījumus.	C – Patiesība, kura rakstīta vecās ābecēs.
------------------------------------	--	--

4.24. Ieraksti atbilstošo vietniekvārdu *kurš, kura, kāds, kāda!*

– Vai tu zini, _____ ir jaunais Antona Čehova lugas „Trīs māsas” iestudējums?

– Jā, tas ir ļoti labs, varētu teikt – izcils!

– Es vēlos zināt, _____ datumā televīzija pārraidīs orķestra „Vīnes filharmoniki” koncertu?

– To raidīs 1. janvārī.

– Kā jūs domājat, _____ ir jaunā izrāde?

– Tā ir ļoti interesanta.

– Es vēlētos uzzināt, _____ no izrādēm ir piemērota bērniem līdz 7 gadu vecumam?

– Domāju, ka tā būs „Karlsons, kas dzīvo uz jumta”.

kurš, kura, kuri, kuras	Lieto, jautājot par kādu priekšmetu, dzīvu būtni no zināmas grupas.	Kurā datumā būs pirmizrāde? Kurā kasē pārdod biļetes uz šī vakara izrādi? Kurš autobuss brauc uz Mežaparku?
kāds, kāda, kādi, kādas	Lieto, jautājot par kāda priekšmeta, dzīvas būtnes pazīmi, kvalitāti.	Kāda akustika ir jaunajā koncertzālē? Kādā krāsā bija dziedātājas kleita? Kāds laiks rīt būs ārā?

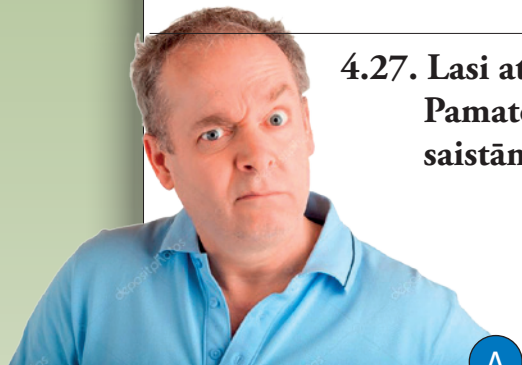
4.25. Klausies un ieraksti tekstā trūkstošo informāciju!

- Radioklausītājus informē par kultūras pasākumiem tuvākajās _____ (1.).
 Maija sākumā būs J. S. Baha _____ (2.) festivāla koncerts.
 Koncertzālē „Akords” notiks _____ (3.) mūzikas koncerts.
 Latvijas Nacionālajā operā un baletā _____. (4.) maijā būs P. Čaikovska
 _____ (5.) „Apburtā princese” pirmizrāde.
 Maija vidū Rīgā notiks Teātra _____ (6.).
 Anglikāņu baznīcā notiks Rīgas Doma _____ (7.) kora koncerts.
 Tāpat Mātes dienai būs veltīts _____ (8.) kora „Sapnis” koncerts. Tajā
 skanēs _____ (9.) klasiskās mūzikas komponistu dziesmas.

4.26. Atbildi uz jautājumiem!

1. Kuru no pasākumiem tu apmeklētu? Kāpēc tieši to?
2. Kāda mūzika tev patīk, un kādu tu reti klausies?
  3. Kura komponista mūzika tev patīk?
  4. Kuru baleta izrādi tu esi redzējis?
  5. Kuru teātra izrādi tu esi redzējis?

4.27. Lasi atsauksmes par izrādi un anekdoti! Pamato, kurš no vērtējumiem būtu saistāms ar anekdoti! Kāpēc?

Izrādi vērtē Kristis BLŪMS

Kāpēc cilvēks dodas uz teātri? Tāds jautājums radās pēc tam, kad noskatījos dramaturga Laimoņa Purviņa jaunākās lugas iestudējumu. Režisors ir mēģinājis veidot modernu iestudējumu, taču mērķis nav sasniegts. Atsevišķu aktieru spēle ir laba, tomēr kopējais iespaids ir bēdīgs. Grūti uztvert iestudējuma ideju. Kas vainīgs – neprofesionāls režisors un aktieru darbs vai lugas teksts? Grūti atbildēt. Problēmas ir aktuālas, taču to risinājums ir tik banāls, ka skatītājiem kļūst garlaicīgi. Varu uzslavēt scenogrāfa darbu.

Izrādi vērtē Zaiga SARMA

Beidzot talantīgais režisors Ivars Ābelītis iestudējis mūsdienu lugu. Tās autors ir tikpat apdāvinātais dramaturgs Laimonis Purviņš. Pirmajā cēlienā ir mazāk dramatisma, taču otrajā cēlienā konflikts starp galvenajiem varoņiem kļūst arvien nopietnāks. Aktierspēle gan mani nepārliecināja. Dīvaini, ka šodien tik aktuālo ģimenes problēmu risināšana aktieriem radīja grūtības. Domāju, ka izrādes veiksmē ir teksts un režisora koncepcija. Vēlos arī akcentēt, ka profesionāli augstā līmenī bija veidots skatuves iekārtojums.

4.28. Uzraksti pretējas nozīmes vārdu savienojumus! Izmanto izcelto vārdu antonīmus!

1. **Interesanta** izrāde – _____
2. **Slikta** aktierspēle – _____
3. Profesionāli **zems** līmenis – _____
4. Lugā ir **daudz** dramatisma – _____
5. **Grūti** uztvert ideju – _____

4.29. Savieno skaidrojumu ar atbilstošo vārdu!

1. Pārveidot (visbiežāk daiļdarbu), lai varētu to uzņemt filmā; uzņemt kādu daiļdarbu filmā	2. Skatuves mākslas darba (arī kinofilmās) rādīšana skatītājiem	3. Cilvēks, kas vērtē, analizē kādu procesu, parādību, mākslas darbu	4. Kāda mākslas (arī zinātnes, tehnikas) darba radītājs	5. Cilvēks, kas nodarbojas ar skaņdarbu sacerēšanu
---	---	--	---	--

4. d PĀRBAUDI SEVI!

4.30. Ieraksti vārdus atbilstošajā formā!

1. Viens no _____ (vecais) teātriem Latvijā atrodas Liepājā.
2. Viena no _____ (slavenā) latviešu dzejniecēm ir Aspazija.
3. Cēsu koncertzāle ir viena no _____ (labā) Latvijas koncertzālēm.
4. Rīgas Doma ērģeles ir vienas no _____ (vērtīgās) vēsturiskajām ērģelēm.
5. Pasaules koru olimpiāde Rīgā 2014. gadā bija viens no _____ (nozīmīgais) kultūras notikumiem Latvijā.

4.31. Ieraksti teikumā atbilstošo ievadītāJVārdu:

ka, kuras, kad, kāds, kuru!

1. Pagaidām es vēl nezinu, _____ teātra izrādi gribētu redzēt.
2. Manam draugam patīk filmas, _____ attēlo senus vēsturiskus notikumus.
3. Režisors vēl nevarēja pateikt, _____ būs operas pirmizrāde.
4. Daudzi kritiķi domā, _____ Oskara Vailda lugas „Ideāls vīrs” iestudējums ir ļoti labs.
5. Es vēlos zināt, _____ ir kritiķu vērtējums par šo filmu.

4.32. Ieraksti teikumā darbības vārdu vēlējuma izteiksmē!

1. Kaut es šodien _____ (neaizmirst) nodot bibliotēkā grāmatas.
2. Es vēlos, kaut tu ātrāk _____ (izlasīt) jauno grāmatu.
3. Ja tu _____ (zināt), kā es vēlos noskatīties kādu labu komēdiju!
4. Būtu labi, ja mēs jau šodien _____ (nopirkt) biļetes uz sezonas atklāšanas izrādi.
5. Mēs gribam, lai jūs _____ (piedalīties) jauno mūziķu konkursā.
6. Daudzi vecāki vēlas, lai bērni vairāk _____ (interesēties) par kultūru.

4.33. Uzraksti teikumu saliktajā tagadnē!

1. Es lasīju V. Šekspīra lugu „Hamlets”. _____
2. Alise, vai tu redzēji R. Vāgnera operu „Fausts”? _____
3. Draugi, vai jūs bijāt Nacionālajā bibliotēkā? _____
4. Edgar, kur tu agrāk strādāji? _____
5. Anna Kalna uzrakstīja interesantu stāstu. _____

5. Skaistums un veselība

Gramatika

Darbības vārda vēlējuma izteiksme.

Darbības vārda saliktā tagadne.

Īpašības vārda salīdzināmās pakāpes, vispārākās pakāpes veidošana, izmantojot *pats*.

Darbības vārdi *svērt*, *svērties* un *mest*.

Konstrukcija *spēt*, *varēt* + darbības vārds nenoteiksmē.

Leksika

Vārdi, kas saistīti ar modi, apģērbu.

Daudzskaitlinieki *svārki*, *bikses*, *šorti*.

Vārdi, kas saistīti veselību, slimībām.

Sporta veidi, sportistu nosaukumi.

Tekstveide un saziņa

Intervija.

Dialogs.

Tests.

5.a AGRĀK UN TAGAD

5.1. Kāds ir tavs apģērbs? Kurš no dotajiem vārdiem to vislabāk raksturo?

sportisks, romantisks, vecmodīgs, klasisks, moderns, ikdienišķs, lietišķs, sievišķīgs, vīrišķīgs

5.2. Lasi un apskati attēlus! Nosaki, par kuru laika posmu ir runa!

A 20. gadsimta 70. gadi

B 20. gadsimta 80. gadi

C 20. gadsimta 90. gadi

— Šajā laikā modē bija košas krāsas un grezns apģērbs. Drēbes palīdzēja izrādīt turību. Cilvēki uzsvēra apģērba cenu, lai parādītu bagātnieku statusu. Taču tajā pašā laikā modē nāca arī panku stils. Tas bija pilnīgs pretstats greznajai modei. Panku modes piekritēji valkāja saplēstus džinsus, T kreklus ar politiskiem uzrakstiem un ādas jakas, nevis dārgas kleitas un aksesuārus. Modē bija trīs lietas – minimālisms, aerobikas apģērbs un profesionālais darba apģērbs.

— Šajā laikā cilvēku ikdienas apģērbs bija krāsaini, adīti džemperi, brīvi, masīvi džinsi un ādas mugursomas. Cilvēkus šādā apģērbā varēja redzēt visur. Protams, tās nav vienīgās modes tendences, kas šajā laikā bija populāras. Modē bija arī bija rūtaini, raibi un krāsaini krekli, šnorzābaki, dažādi džinsa apģērbi – jakas, kombinezoni, kā arī botas, īsi topiņi, platas un krāsainas matu gumijas, jostas somas, naģenes, iekrāsotas matu šķipsnas, spilgti peldkostīmi.

— Tas bija hipiju jeb „puķu bērnu” laiks. Hipiju stilam ir raksturīgi gari mati, platas kleitas, raibi krekli un basas kājas vai sandales. Hipiju modes cienītājas parasti valkāja *kļošenes*, saplēstas *džinsenes*, raibus krekļus, tradicionālās meksikāņu zemnieku blūzes, pončo, apmetņus un garas kleitas košās krāsās ar dažādiem spilgtiem rakstiem. Ļoti populāri bija arī džemperi. Arī vīrieši sāka valkāt *kļošenes* un raibus krekļus. Hipiju stila apģērbu bieži papildināja flaneļa krekli, beisbola jakas un vestes.

Kas šajā laikā notika pasaulē (politikā, ekonomikā, mākslā)?

20. gadsimta 70. gadu pirmajā pusē _____

20. gadsimta 80. gados _____

20. gadsimta 90. gados _____

5.3. Vai kāds no 5.2. uzdevumā minētajiem un attēlos redzamajiem apģērbiem vai aksesuāriem ir modē arī pašlaik? Aizpildi tabulu! Salīdzini to ar grupas biedriem.

KAS?
20. gs. 70. gadi – divdesmitā gadsimta septiņdesmitie gadi

KAD?
20. gs. 70. gados – divdesmitā gadsimta septiņdesmitajos gados

Agrāk	Tagad	Agrāk un tagad
Kombinezons		Saplēsti džinsi

5.4. Lasi! Izceltajiem vārdiem atrodi atbilstošu sinonīmu!

Žurnāliste. Cik gari svārki šobrīd ir modē?

Modes māksliniece. Šobrīd modē ir dažāda garuma svārki – no **mini** līdz **maksi**. Katra sieviete var izvēlēties tādu svārku garumu, kāds viņai pietāv.

Žurnāliste. Kad nāca modē mini svārki?

Modes māksliniece. Jau 20. gadsimta 50. gados svārki kļuva arvien īsāki. 20. gadsimta 60. gadi ir laiks, kad **nāk modē** apģērbs, kas mūsdienās ir ļoti populārs. Tie ir mini svārki. Tajā laikā tas bija **pats populārākais** apģērbs.

Žurnāliste. Kas tos izdomāja?

Modes māksliniece. Tos izdomāja vienlaicīgi vairāki dizaineri: gan Mērija Kvanta no Londonas, gan Andrē Kurēžs no Parīzes. Mini ir sešdesmito gadu simbols.

Žurnāliste. Kāds ir mini svārku garums?

Modes māksliniece. To garums ir 10 cm virs ceļgaliem.

Žurnāliste. Cik garus svārkus Jūs parasti valkājat?

Modes māksliniece. Es parasti valkāju ļoti īsus svārkus. Tomēr man ir arī daži garāki svārki un garākas kleitas. **Pati garākā** kleita manā garderobē ir līdz potītēm.

Žurnāliste. Man labāk patīk svārki, kas ir garāki par mini svārkiem...

Kļōšenes – bikses ar paplatinātiem galiem.

Džinsenes – džinsa auduma bikses.

Naģene – cepure ar nagu.

Maksi mode – mode, kurai ir raksturīgas kleitas, svārki, mēteļi, kas sniedzas aptuveni līdz potītēm.

Mini mode – mode, kurai ir raksturīgas ļoti īsas kleitas, ļoti īsi svārki, mēteļi.

ļoti īsi – _____ ; ļoti gari – _____ ; vispopulārākais – _____ ;
kļūst populārs – _____ ; visgarākā – _____

VISPĀRĀKĀ PAKĀPE AR PATS

īs	īsāks	visīsākais = pats īsākais
īsa	īsāka	visīsākā = pati īsākā
īsi	īsāki	visīsākie = paši īsākie
īsas	īsākas	visīsākās = pašas īsākās

DAUDZSKAITLĪNIEKI

Tikai daudzskaitlī: bikses, svārki, šorti
mani svārki, manas bikses
īsi svārki, īsas bikses

5.6 VESELĪGS DZĪVESVEIDS

5.6. Kas ir veselīgs dzīvesveids? Kas no minētā, tavuprāt, ir svarīgākais, runājot par veselīgu dzīvesveidu? Ko tas nozīmē?

- Daudzveidīgs uzturs.
- Regulāra fiziskā slodze.
- Dzīve bez stresa.

5.7. Lasi!

Piēmisties – pēkšņi izraisīties (par slimību)

Nomest svaru – samazināt svaru

Nokristies svarā – (strauji) zaudēt svaru.

Brīnumzāles – ārstniecības līdzekļi, kas dara brīnumus, **brīnumlīdzeklis**

Tagad es atkal **varu skriet**.
Viņa **var** ēst visu.
Vai viņa **var** to **izdarīt**?
Vai tu to **spēj izdarīt**?
Jā, es to **spēju izdarīt**.

Anna. Sveika, Rota! Tu kā vienmēr labi izskaties! Es arī gribu izskatīties tā kā tu! Kā tev tas izdodas?

Rota. Es esmu pievērsusies veselīgam dzīvesveidam. Es vairāk sportoju, cenšos ēst regulāri un izvēlos daudzveidīgu ēdienu.

Anna. Jūtu, ka mans svars pamazām pieaug. Tas vairs nav tāds kā manā jaunībā. Bail svērties! Arī visādas slimības piemetas.

Rota. Kāpēc tu žēlojies? Vai esi kaut ko darījusi lietas labā?

Anna. Jā, es reizēm ievēroju diētu.

Rota. Diez vai tas līdzēs. Ko tev nozīmē dzīvot veselīgi?

Anna. Es nedzeru, nepīpēju, bet labi paēst man patīk. Arī šokolāde, smalkmaizītes un kūciņas man garšo.

Rota. Galvenais, lai tavs uzturs ir daudzveidīgs un tavi ēšanas paradumi ir veselīgi. Es tev varētu veselu lekciju par šo tēmu nolasīt. Piemēram, nedrīkst ēst tikai vienu vai divas reizes dienā. Ja ēd tikai vienreiz dienā, parasti – vakarā, veidojas gremošanas orgānu traucējumi un slimības. Nav labi smēķēt un ēst saldumus. Jāēd daudz augļu un dārzeņu...

Anna. Piedod, Rota, bet es jau to visu zinu. Tikai to nav viegli ievērot. Es varbūt labāk sāksu sportot. Varbūt tā es jūtos labāk.

Rota. Sākt sportot nekad nav par vēlu. Fiziskās aktivitātes palīdzēs tev samazināt svaru. Tagad tik populāra ir nūjošana. Vari sākt ar to.

Anna. Jā, tā ir laba doma. Man kādreiz patika skriešana un peldēšana, bet tagad labāk pievērsīšos nūjošanai. Mana kaimiņiene ir aktīva nūjotāja. Viņai telefonā ir lietotne, kas skaita soļus un patērētās kalorijas. Tās noteikti palīdz.

Rota. Vēl svarīgi ir nesatraukties par sīkumiem, kā tautā saka – *nestresot*. Dzīve bez stresa ir veselīgāka. Te var palīdzēt arī draugi. Arī sabiedriskajai dzīvei ir liela nozīme.

Izmantojot uzdevuma tekstu un savu pieredzi, pastāsti, ko nevajag darīt, ja cilvēks grib būt vesels! Iesaki, kas jādara!

Piemēram. *Lai samazinātu svaru, neēd daudz saldumu. Lai kļūtu slaidi, ir jāsporto.*

5.a.1.

Darbības vārds *svērt*

5.a.2.

Darbības vārds *svērties*

5.8. Lasi! Atbildi uz jautājumiem!

Liekais svars bojā izskatu un ir kaitīgs veselībai. Es esmu Māris. Vēl nesen es svēru 104 kilogramus, bet triju nedēļu laikā es nokritis par 24 kg! Mana dzīve ir mainījusies. 45 gadu vecumā es atkal jūtos kā divdesmitgadīgs.

- Tagad es atkal varu sportot.
- Es spēju uzkāpt pa kāpnēm bez grūtībām.
- Es varu ēst visu.

Pamēģiniet arī jūs uzlabot savu dzīvi! To visu var izdarīt ar uztura bagātinātāja

„Brīnumzāļīte”

palīdzību. Dzeriet to, un jūs zaudēsiet lieko svaru ļoti īsā laikā. Turklāt bez sporta nodarbībām, bez speciālas diētas. Liekie kilogrami pazudīs uz visiem laikiem!

Atceries! Uztura bagātinātājs neaizstāj pilnvērtīgu uzturu.

Nepamatota zāļu lietošana ir kaitīga veselībai.

Vai tu ieteiktu šo *brīnumlīdzekli* citiem? Kāpēc? Vai, tavuprāt, ir iespējams samazināt svaru ar *brīnumlīdzekļa* palīdzību? Kāda ir tava pieredze?

5.9. Ieraksti skaidrojumam atbilstošo vārdu!

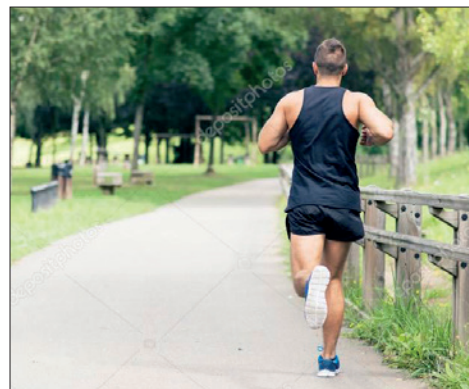
korpuļents, slaidis, svars, svērt, svērties, tievs

- _____ – būt ar noteiktu masu.
- _____ – noteikt sava ķermeņa masu.
- _____ – masa.
- _____ – tāds, kas ir aptaukojies, kļuvis tukls (par cilvēkiem, to ķermeņa daļām).
- _____ – taisns un samērā garš, arī samērīgs (par cilvēkiem).
- _____ – tāds, kam ir diezgan maza masa, arī tāds, kas ir vājš; arī slaidis.

5.10. Izlasi dotās frāzes / vārdu savienojumus! Klausies dialogu un atzīmē, kāds ir Jāņa veselīga dzīvesveida noslēpums!

	regulāra un mērena fiziskā slodze
	dzīve bez stresa
	veselīgs uzturs
	pirts apmeklējums
	pietiekams miegs
	sēdošs darbs
	mazkustīgs dzīvesveids
	diēta
	ūdens

5.11. Izpildi testu un noskaidro, vai tavs dzīvesveids ir veselīgs!

Fiziskās aktivitātes	1. Cik daudz tu katru dienu staigā?			
	A. Ļoti daudz	B. Diezgan daudz	C. Nedaudz	D. Ļoti maz
	2. Cik daudz tu katru nedēļu sporto vai vingro?			
	A. Ļoti daudz	B. Diezgan daudz	C. Ļoti maz	D. Nemaz
Uzturs	3. Cik daudz ātro uzskodu (<i>fast food</i>) tu ēd?			
	A. Es neēdu nemaz	B. Es neēdu daudz	C. Es ēdu diezgan daudz	D. Es ēdu pārāk daudz
	4. Cik daudz augļu un dārzeņu tu katru dienu apēd?			
	A. Ļoti daudz	B. Pietiekami daudz	C. Tikai dažus	D. Nemaz
	5. Cik daudz ūdens tu katru dienu izdzer?			
	A. Daudz	B. Pietiekami daudz	C. Ļoti maz	
Dzīvesstils	6. Cik daudz cigarešu tu katru dienu izsmēķē?			
	A. Nevienu	B. Dažas	C. Daudz	
	7. Kāds/-a tu esi?			
	A. Es esmu optimists/-e	B. Es drīzāk esmu optimists/-e	C. Es esmu pesimists/-e	
	8. Kā tu raksturotu savu stresa līmeni?			
	A. Zems	B. Vidējs	C. Augsts	
	9. Kad tu lieto saulesbrilles?			
	A. Kad ir saulains	B. Tikai brīvdienās	C. Visu gadu	
	10. Cik daudz sabiedrisku pasākumu tu katru nedēļu apmeklē?			
Sabiedriskā dzīve	A. Daudz	B. Diezgan daudz	C. Dažus	D. Maz vai nevienu
	11. Cik daudz laika tu velti sev?			
	A. Diezgan daudz	B. Nepietiekami	C. Nemaz	

Ja izvēlējies vairāk **A** un **B** atbildes, tavs dzīvesveids ir ļoti veselīgs. Ja izvēlējies **C** un **D** atbildes, tev jāpadomā, kā mainīt savu dzīvi.

Aplūko grupas biedru atbildes! Dod viņiem labu padomu!

5.12. Lasi! Atbildi uz jautājumiem!

Līdzeklis pret kakla sāpēm

Sasmalcini 1 sīpolu, sarīvē 1 ābolu un samaisi ar 3 ēdamkarotēm medus. Lieto pa ēdamkarotei 3–4 reizes dienā pirms ēšanas.

Pēc lietainā rudens daudzi no mums priecājas par zimu – par sniegu un aukstumu. Turklāt pēc mācībām skolā vai darbadienas birojā var doties slēpot, braukt ar sniega dēli vai ragavām. To mēs saucam par īstu zimu! Taču bieži vien piemetas saaukstēšanās un dažādas slimības – gripa, angīna...

Lai izvairītos no slimībām, par savu veselību jādodomā jau laikus. Lai nesašlimtu, ārsti iesaka:

- lietot vitamīnus,
- dzert zivju eļļu,
- labi izgulēties,
- ikdienā lietot pilnvērtīgu uzturu - ēst vairāk graudaugu, augļu un dārzeņu,

- pastaigāties,
- izvairīties no stresa un pārguruma,
- nesmēķēt un lietot alkoholu ar mēru,
- saaukstēšanās slimību vai gripas epidēmijas laikā lietot dabīgos imunitāti stiprinošos līdzekļus: ķiplokus, propolisu, ehināciju,
- katru nedēļu pērties pirtī,
- sākt dienu ar kontrastdušu un pēc tam norīvēties ar dvieli.

Saaukstēšanās ir akūta augšējo elpošanas ceļu vīrusa infekcija, tai raksturīga paaugstināta temperatūra, šķaudīšana, sāpes kaklā, sauss klepus, iesnas.

Kurus ieteikumus tu ievēro?

Kuri tev šķiet nepieņemami? Ko tu vēl ieteiktu darīt?

Piemēram, *es dzeru vitamīnus, es izguļos.*

Ko tu esi/neesī darījis?

Piemēram, *es neesmu dzēris, es esmu pēries/pērusies pirtī.*

5.13. Lasi un savieno! Iespējamās vairākas atbildes!

Daudzi cilvēki izvēlas tautas ārstniecības līdzekļus. Tos var atrast gandrīz ikvienā mājā. Iesnu vai kakla sāpju dēļ nav jādodas pie ārsta vai uz aptieku pēc zālēm. Kādus tautas medicīnas līdzekļus tu ieteiktu lietot šiem cilvēkiem? Varbūt tu zini vēl kādu līdzekli vai metodi?

Dzer upeņu tēju.

Dzer liepziedu tēju ar medu.

Skalo kaklu ar kumelišu tēju.

Skalo kaklu ar sālsūdeni.

Man ļoti sāp kakls.

Dzer pienu ar medu.

Man ir paaugstināta temperatūra.

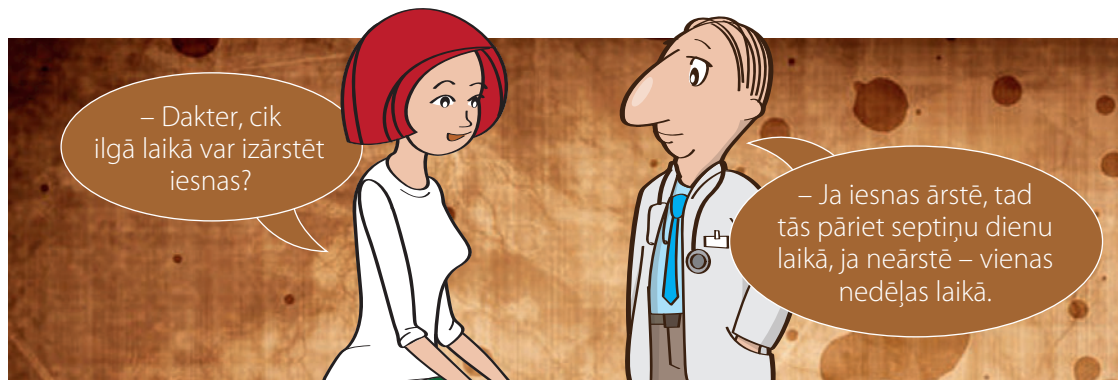
Dzer kumelišu tēju.

Man ir klepus.

Karsē kājas un uzvelc vilnas zeķes.

Es esmu saaukstējusies.

Man sāp vēders.

5.14. Stāsti!

Kurus sporta veidus tu zini?

Kurš sporta veids tev patīk?

Vai tu sporto?

Cik bieži tu sporto? Ar kuru sporta veidu tu nodarbojies?

Vai tu skaties televīzijā sporta spēles?

Kuras sporta spēles tev patīk/nepatīk skatīties?

Vai tu (tavs draugs) ir kādas sporta komandas līdzjutējs (fans)? Kuras komandas?

Piemēram. *Es nodarbojos ar... Mēs nodarbojamies ar... Es spēlēju... Es labprāt skatos...*

5.15. Aplūko tabulu! Stāsti, kuri bija populārākie sporta veidi Latvijā 2016. un 2018. gadā!

Populārākie sporta veidi Latvijā		
	2016. gads	2018. gads
1.	vieglatlētika/ skriešana	futbols
2.	futbols	basketbols
3.	volejbols un pludmales volejbols	vieglatlētika/ skriešana
4.	basketbols	volejbols un pludmales volejbols
5.	riteņbraukšana	hokejs

Veic aptauju un noskaidro, kuri ir paši populārākie sporta veidi tavu grupas biedru vidū? Salīdzini iegūtos datus.

5.16. Lasi interviju!

- Kas ir tautas sports?
- Tā ir iespēja nodarboties ar sportu sava prieka pēc. Arī tādēļ, lai uzlabotu savu veselību.
- Vai daudzi Latvijā nodarbojas ar tautas sportu?
- Diemžēl tikai aptuveni puse Latvijas iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 74 gadiem ikdienā sporto. Vairāk sporto vīrieši. Viņu vidū arī skolnieki un studenti. Visvairāk iedzīvotāju sporto Rīgā un Vidzemē.
- Bet par sportu taču interesējas tik daudzi...
- Jā, sporta skatītāju skaits ir liels. 75 % iedzīvotāju minējuši vismaz vienu sporta veidu, kam viņi seko līdzī televīzijā, presē vai klātienē.
- Un kurš ir vispopulārākais sporta veids? Kuru visvairāk skatās?
- Pašlaik līderis ir futbols, bet tas var mainīties. Latvijas iedzīvotāji ar interesi seko līdzī arī hokejam, volejbolam un basketbolam. Tāpat pētījuma dati liecina, ka arvien vairāk cilvēku interesējas par bobsleju un skeletonu. Protams, labāk būtu, ja sporta spēļu skatītāji paši kļūtu par spēlētājiem: basketbolistiem, futbolistiem, tenisistiem, volejbolistiem.
- Vai Jūs, Jāni, pats spēlējat kādu komandas spēli? Vai nodarbojaties ar kādu individuālo sporta veidu?
- Es kopā ar draugiem reizēm uzspēlēju basketbolu. Jaunībā spēlēju tenisu. Šobrīd es trenējos skriešanā, brīvdienās arī peldēšanā. Es katru gadu piedalos Rīgas maratonā. Es skrienu kopā ar pasaules labākajiem maratonistiem.

- Kāpēc tieši skriešana?
- Skriešana uzlabo sirdsdarbību, jo skriešanas laikā notiek sirds muskuļu trenēšana.

Izraksti tekstā minētos sporta veidus! Papildini tabulu pēc parauga!

Sporta veids	Sportists	Ko dara?
hokejs	hokejists	spēlē hokeju
futbols	futbolists	
volejbols		

5.17. Apskati attēlus! Lasi sporta veidu aprakstu un izvēlies atbilstošo attēlu!

	Ar šo sporta veidu parasti nodarbojas ārā. Tā ir sporta spēle, kurā spēlētāji ar īpašām nūjām cenšas iesist bumbu bedrītē. Tas jāizdara ar iespējami mazāku metienu skaitu.
	Spēlē piedalās divas komandas. Spēles mērķis ir iesist bumbu pretinieka komandas vārtos. Bumbu var spert tikai ar kājām. Vārtsargs ir vienīgais spēlētājs, kurš spēles laikā var pieskarties bumbai ar rokām.
	Spēlē piedalās divas komandas. Katrā komandā ir pieci spēlētāji. Spēles mērķis ir mest bumbu grozā un par to gūt punktus. Bumbu sit pret zemi (driblē) vai piespēlē komandas biedram.
	Tā ir komandu sporta spēle, ko spēlē uz ledus. Spēlē piedalās divas komandas. Spēlētāji slido. Spēles mērķis ir gūt pēc iespējas vairāk vārtu. Spēlētāji cenšas ar speciālām nūjām iemest / iesist ripu pretinieka vārtos.
	Šo sporta spēli var spēlēt gan telpās, gan ārā. Spēlē piedalās divi vai četri spēlētāji. Spēles laikā pretinieki ar raketēm sit bumbu pāri laukuma vidū nostieptam tīklam.

5.18. Pastāsti, kā spēlē, piemēram, volejbolu, regbiju, lauka hokeju!

5.19. Savieno darbības aprakstu un sporta veidu!

iesist / iespert bumbu vārtos	.....	basketbols
iesist / iemest ripu vārtos	.....	futbols
iesist bumbu bedrītē	.....	teniss
iemest bumbu grozā	.....	golfs
pārsist bumbu pāri tīklam	.....	volejbols
pārsist bumbu pāri tīklam	.....	hokejs

5.c.1.

Darbības vārds *mest*

5. d PĀRBAUDI SEVI!

5.20. Raksti teikumus, izceltos vārdus aizstāj ar dotajiem!

paši ātrākie, pats ātrākais, pats ātrākais, pats labākais, pati populārākā, pats populārākais

- Vai tu zini, kurš ir **vispopulārākais** sporta veids Latvijā?
- Man šķiet, ka **vispopulārākā** ir skriešana. Tas ir **vislabākais** veids, kā tikt vaļā no stresa un būt labā fiziskā formā.
- Kurš ir **visātrākais** skrējējs pasaulē?
- Zinu, ka **visātrākie** skrējēji nāk no Kenijas un Jamaikas. Pašlaik **visātrākais** skrējējs ir Useins Bolts no Jamaikas.

5.21. Atrodi skaidrojuma atbilstošo vārdu!

1. Mode, kurai ir raksturīgas ļoti īsas kleitas, ļoti īsi svārki un mēteļi. _____
2. Mode, kurai ir raksturīgas garas kleitas, svārki, mēteļi (aptuveni līdz potītēm). _____
3. Apģērbs atbilst cilvēka augumam un labi izskatās. _____
4. Kaut kas kļūst ļoti populārs. _____
5. Noteikt sava ķermeņa masu. _____
6. Noteikt kāda cita masu. _____

A – maksimālā mode, B – mini mode, C – nākamā modē, D – piestāv, E – svērt, F – svērties

5.22. Ieraksti pretī dotajam vārdam trīs atbilstošus vārdus!

ripa, vārti (x2), bumba (x3), nūja (x2), bumbiņa (x2), grozs, rakete, tīkls, bedrīte, spert, driblēt, volejbolists

Hokejs	
Teniss	
Futbols	
Basketbols	
Golfs	
Volejbols	

5.23. Turpini teikumus! Izvēlies atbilstošo vārdu un raksti to pareizā formā!

- Es nodarbojos ar _____ . veselīgs
Mani draugi spēlē _____ . vārti
Hokejists met ripu _____ . basketbols
Basketbolists met bumbu _____ . grozs
Es katru dienu _____ . tēja
Es domāju, ka mans dzīvesveids ir _____ . sports
Lai nesaslimtu, es dzeru zāļu _____ . skriet

GRAMATIKAS TABULAS

1. NODAĻA

1.a.1.

Darbības vārdi *atgriezties, pārcelties*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	(at)griež-os	(at)griez-os	(at)griezīš-os
tu	(at)griez-ies	(at)griez-ies	(at)griezīs-ies
viņš, viņa viņi, viņas	(at)griež-as	(at)griez-ās	(at)griezīs-ies
mēs	(at)griež-amies	(at)griez-āties	(at)griezīs-ieties
jūs	(at)griež-aties	(at)griez-āties	(at)griezīs-ieties

1.b.1.

Darbības vārdi *mainīt un mainīties*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	main-u	mainīj-u	mainīš-u
tu	main-i	mainīj-i	mainīs-i
viņš, viņa viņi, viņas	main-a	mainīj-a	mainīs
mēs	main-ām	mainīj-ām	mainīs-im
jūs	main-āt	mainīj-āt	mainīs-iet

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	main-os	mainīj-os	mainīš-os
tu	main-ies	mainīj-ies	mainīs-ies
viņš, viņa viņi, viņas	main-ās	mainīj-ās	mainīs-ies
mēs	main-āties	mainīj-āties	mainīs-ieties
jūs	main-āties	mainīj-āties	mainīs-ieties

1.b.2.

Darbības vārdi *apgūt, iegūt, kļūt*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	apgūst-u, iegūst-u, kļūst-u	apguv-u, ieguv-u, kļuv-u	apgūš-u, iegūš-u, kļūš-u
tu	apgūst-i, iegūst-i, kļūst-i	apguv-i, ieguv-i, kļuv-i	apgūs-i, iegūs-i, kļūs-i
viņš, viņa viņi, viņas	apgūst, iegūst, kļūst	apguv-a, ieguv-a, kļuv-a	apgūs, iegūs, kļūs
mēs	apgūst-am, iegūst-am, kļūst-am	apguv-ām, ieguv-ām, kļuv-ām	apgūs-im, iegūs-im, kļūs-im
jūs	apgūst-at, iegūst-at, kļūst-at	apguv-āt, ieguv-āt, kļuv-āt	apgūs-iet, iegūs-iet, kļūs-iet

2. NODAĻA

2.a.1.

Darbības vārds *(sa)tikties*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	(sa)tie ~~c~~ -os	(sa)tik-os	(sa)tikš-os
tu	(sa)tie ~~c~~ -ies	(sa)tik-ies	(sa)tiks-ies
viņš, viņa, viņi, viņas	(sa)tie ~~c~~ -as	(sa)tik-ās	(sa)tiks-ies
mēs	(sa)tie ~~c~~ -amies	(sa)tik-ā ~~m~~ ies	(sa)tiks-imies
jūs	(sa)tie ~~c~~ -aties	(sa)tik-ā ~~m~~ ies	(sa)tiks-ieties

2.a.2.

Darbības vārdi *sarunāties, priecāties, draudzēties, izklaidēties*

Personas	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	sarunāj-os, priecāj-os	sarunāj-os, priecāj-os	sarunāš-os, priecāš-os
tu	sarunāj-ies, priecāj-ies	sarunāj-ies, priecāj-ies	sarunās-ies, priecās-ies
viņš, viņa, viņi, viņas	sarunāj-as, priecāj-as	sarunāj-ās, priecāj-ās	sarunās-ies, priecās-ies
mēs	sarunāj-amies, priecāj-amies	sarunāj-ā ~~m~~ ies, priecāj-ā ~~m~~ ies	sarunās-imies, priecās-imies
jūs	sarunāj-aties, priecāj-aties	sarunāj-ā ~~m~~ ies, priecāj-ā ~~m~~ ies	sarunās-ieties, priecās-ieties

2.b.1.

Darbības vārds *justies*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	jūt-os	jut-os	jutiš-os
tu	jūt-ies	jut-ies	jutīs-ies
viņš, viņa, viņi, viņas	jūt-as	jut-ās	jutīs-ies
mēs	jūt-amies	jut-ā ~~m~~ ies	jutīs-imies
jūs	jūt-aties	jut-ā ~~m~~ ies	jutīs-ieties

2.c.1.

Darbības vārdi *pētīt, vēltīt*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	pēt-u, velt-u	pētij-u, veltij-u	pētīš-u, veltīš-u
tu	pēt-i, velt-i	pētij-i, veltij-i	pētīs-i, veltīs-i
viņš, viņa, viņi, viņas	pēt-a, velt-a	pētij-a, veltij-a	pētīs, veltīs
mēs	pēt-ām, velt-ām	pētij-ām, veltij-ām	pētīs-im, veltīs-im
jūs	pēt-āt, velt-āt	pētij-āt, veltij-āt	pētīs-iet, veltīs-iet

2.c.2.

Vajadzības izteiksme				
	Tagadne	Pagātne	Nākotne	<i>jā</i> + darb.v. tag. 3.personā
man tev viņam, viņai mums jums viņiem, viņām	ir	bija	būs	<i>jā</i> -pēta <i>jā</i> -meklē <i>jā</i> -dara <i>jā</i> -iet <i>jā</i> -brauc <i>jā</i> -nāk <i>jā</i> -domā

3. NODAĻA

3.b.1.

Darbības vārds *celt, uzcelt*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	(uz)ceļ-u	(uz)cēl-u	(uz)celš-u
tu	(uz)cel	(uz)cēl-i	(uz)cels-i
viņš, viņa viņi, viņas	(uz)ceļ	(uz)cēl-a	(uz)cels
mēs	(uz)ceļ-am	(uz)cēl-ām	(uz)cels-im
jūs	(uz)ceļ-at	(uz)cēl-āt	(uz)cels-iet

3.b.2.

Darbības vārdi *zāgēt, mūrēt, būvēt, flizēt, krāsot*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	zāgēj-u	zāgēj-u	zāgēs-u
tu	zāgē	zāgēj-i	zāgēs-i
viņš, viņa viņi, viņas	zāgē	zāgēj-a	zāgēs
mēs	zāgēj-am	zāgēj-ām	zāgēs-im
jūs	zāgēj-at	zāgēj-āt	zāgēs-iet

4. NODAĻA

4.a.1.

Darbības vārda saliktās tagadnes veidošana

rakstīt, būt, mācīties, lasīt, redzēt, dzīvot

Darbības vārda nenoteiksme	Pagātnes 3.pers.	Vietniekvārds	Darbības vārds <i>būt</i> tagadnes formā	Vīriešu dzimte	Sieviešu dzimte
rakstī-t	rakstij-a	es	esmu	rakstij- is	rakstij- usi
		tu	esi	rakstij- is	rakstij- usi
		viņš, viņa	ir	rakstij- is	rakstij- usi
		mēs	esam	rakstij- uši	rakstij- ušas
		jūs	esat	rakstij- uši	rakstij- ušas
		viņi, viņas	ir	rakstij- uši	rakstij- ušas
būt	bij-a	es	esmu	bij- is	bij- usi
		tu	esi	bij- is	bij- usi
		viņš, viņa	ir	bij- is	bij- usi
		mēs	esam	bij- uši	bij- ušas
		jūs	esat	bij- uši	bij- ušas
		viņi, viņas	ir	bij- uši	bij- ušas
mācī-ties	mācij-ās	es	esmu	mācij- ies	mācij- usies
		tu	esi	mācij- ies	mācij- usies
		viņš, viņa	ir	mācij- ies	mācij- usies
		mēs	esam	mācij- ušies	mācij- ušās
		jūs	esat	mācij- ušies	mācij- ušās
		viņi, viņas	ir	mācij- ušies	mācij- ušās

4.a.2.

Darbība vārda vēlējuma izteiksmes veidošana

iet, gribēt, lasīt, apmeklēt, interesēties, vēlēt

Nenoteiksme	Vietniekvārds	Vēlējuma izteiksmes vienkāršā tagadne
iet-t gribē-t lasī-t apmeklē-t interesē-ties vēlē-ties	es tu viņš, viņa mēs jūs viņi, viņas	ie-tu gribē-tu lasī-tu apmeklē-tu interesē-tos vēlē-tos

5. NODAĻA

5.a.1.

Darbības vārds *svērt*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	sver-u	svēr-u	svērš-u
tu	sver	svēr-i	svērs-i
viņš, viņa viņi, viņas	sver	svēr-a	svērs
mēs	sver-am	svēr-ām	svērs-im
jūs	sver-at	svēr-āt	svērs-iet

5.a.2.

Darbības vārds *svērties*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	sver-os	svēr-os	svērš-os
tu	sver-ies	svēr-ies	svērs-ies
viņš, viņa viņi, viņas	sver-as	svēr-ās	svērs-ies
mēs	sver-amies	svēr-āties	svērs-ieties
jūs	sver-aties	svēr-āties	svērs-ieties

5.c.1.

Darbības vārds *mest*

	Tagadne	Pagātne	Nākotne
es	met-u	met-u	metiš-u
tu	met	met-i	metīs-i
viņš, viņa viņi, viņas	met	met-a	metīs
mēs	met-am	met-ām	metīs-im
jūs	met-at	met-āt	metīs-iet

1.21. Ievieto darbības vārdus *atbraukt, aizbraukt, braukt, pārcelties, ciemoties* atbilstošajā formā!

1. Katru vasaru mūsu kaimiņi **brauc** atpūsties uz vasarnīcu, kas atrodas pie jūras.
2. Mēs bieži **ciemojamies** pie mūsu radiem laukos.
3. No radiem mēs parasti **atbraucam** vēlu vakarā.
4. Es pēc mēneša **pārceļšos** uz jaunu dzīvesvietu netālu no centra.
5. Draugi pirms mēneša **aizbrauca** komandējumā uz Somiju.
6. Vai pērn jūs **ciemojāties** pie saviem draugiem Vācijā?
7. Vai jūs nākamgad **pārcelsieties** uz jauno māju?
8. Vai tu rītvakar **atbrauksi** pie manis ciemos?

1.22. Ievieto vārdus *pabeigt, paveikt, iemācīties, apprecēties, atgriezties, mainīties, mainīt* atbilstošajā formā!

1. Mans dēls **pabeidza** skolu pirms trīs gadiem.
2. Katru vakaru viņš **atgriežas** no darba vienā un tajā pašā laikā.
3. Vai tu bieži **maini** savu matu sakārtojumu?
4. Regīnas bērni kolekcionē markas un bieži **mainās** ar tām.
5. Viņi iepriekšējā vasarā **apprecējās**.
6. Vakars mēs darbu **paveicām** ļoti ātri.
7. Pirms gada Džons **iemācījās** braukt ar mašīnu.
8. Jana pērn **mainīja** savu darbavietu.
9. Vai šo darbu mēs varam **paveikt** visi kopā?

1.23. Izlasi informāciju un aizpildi šī cilvēka dzīves aprakstu jeb *Curriculum Vitae*!

Stefānija ir aktīva sieviete, kas nodarbojas ar sportu un apmeklē jogas nodarbības. Vēl brīvajā laikā viņa labprāt skatās detektīvfīlmas un lasa romānus par mīlestību. Viņa ir dzimusi Tukumā, mācījiesies Tukuma 1. vidusskolā, bet nu jau 10 gadus ir siguldiete. Pēc ekonomikas studiju beigšanas Ventpils Augstskolā viņa kopā ar vīru izveidoja savu uzņēmumu. Viņas vīrs Ralfs ir dzimis Siguldā. Tāpēc jaunā ģimene par savu dzīvesvietu izvēlējās šo pilsētu. Kādreiz Stefānija strādāja par ekonomisti Siguldas slimnīcā, tad viņa sāka padziļināti apgūt vācu un angļu valodu, ko tagad izmanto savā darbā, jo ģimenes uzņēmums „Veiksme” sadarbojas ar ārzemju partneriem. Stefānija šajā uzņēmumā nodarbojas ar grāmatvedību.

Dzimšanas vieta	Tukums
Pašreizējā dzīvesvieta	Sigulda
Ģimenes stāvoklis	Precējusies
Izglītība: skola, augstskola, profesija	Tukuma 1. vidusskola, Ventpils Augstskola, ekonomiste
Pašreizējā darbavieta, profesija	SIA „Veiksme”, grāmatvede
Iepriekšējā darbavieta, profesija	Siguldas slimnīca, ekonomiste
Valodu prasme	Latviešu, vācu un angļu
Intereses	Sports, joga, detektīvfīlmas, lasīšana

2.d PĀRBAUDI SEVI!

2.25. Ieraksti pareizo galotni!

1. Radu tikšanās man sagādā daudz **prieka**.
2. Daudz **laimes** dzimšanas dienā!
3. Vakar birojā bija maz **cilvēku**.
4. Vai tev ir laiks sarunai? Nē, pašlaik nav **laika**. Parunāsim vēlāk.
5. Man ir diezgan daudz **iespēju**, kā apgūt valodu.
6. Bērni šogad Ziemassvētkos saņēma vairāk **dāvanu** nekā pagājušajā gadā.

2.26. Ieraksti teikumā atbilstošo vietniekvādu!

1. Abi brālēni sākumā nepazina **viens otru**.
2. Abas māsas bija arī labas draudzenes, tāpēc stāstīja **viena otrai** savus piedzīvojumus.
3. Ģimenes locekļi Ziemassvētkos sveic **cits citu**.
4. Pēc ilgiem gadiem gandrīz visi klasesbiedri satikās salidojumā un priecājās, ka **cits citu** vēl pazīst.

2.27. Ieraksti vārdus tekstā atbilstošajā formā!

Rīt es **satikšos** (1.) ar savu brālēnu. Mēs nolēmām, ka **pētīsim** (2.) mūsu ģimenes **vēsturi** (3.). Aptuveni pirms gada mans tēvs mūs **mudināja** (4.) iegūt informāciju par **dzimtas** (5.) vēsturi, kamēr vēl vecmāmiņa un vectēvs var kaut ko mums pastāstīt. Brālēns turpmāk **veltīs** (6.) vairāk laika sarunām ar vecvecākiem. Savukārt es **pētīšu** (7.) dažādas fotogrāfijas un dokumentus. Mēs gribam izzināt mūsu dzimtas vēsturi vismaz četrās **paudzēs** (8.). Es domāju, ka tad, kad būsīm izveidojuši mūsu dzimtas koku, mēs **jūtīsimies** (9.) lepni.

2.28. Pārveido doto lietvārdu īpašības vārdā! Ieraksti to teikumā atbilstošajā formā!

1. Meitenes ir smaidīgas .	3. Zommeru ģimene ir draudzīga .
2. Zēns ir ļoti simpātisks .	4. Draugiem ir jābūt uzticīgiem .

2.29. Raksti doto teikumu vajadzības izteiksmē!

1. Vēsturniekiem ir **jāpēta** tautas un valsts vēsture.
2. Jauniešiem ir **jāinteresējas** par dzimtas vēsturi.
3. Reinim ir **jādodas** uz Latvijas Valsts arhīvu meklēt senus dokumentus.
4. Tev noteikti ir **jāsatiekas** ar radniekiem!

3.d PĀRBAUDI SEVI!

3.20. Lasi sludinājumu un atzīmē iederīgo apgalvojumu!

Apgalvojums	Jā	Nē
Viensēta atrodas Ēdoles pagastā.	X	
Māja nav jauna un moderna.	X	
Mājas saimnieks pārdod māju, jo grib dzīvot pilsētā.		X
Mājā ir centrālapkure un siltais ūdens.		X
Mājas saimnieks pārdod gan māju, gan zemi.	X	
Mājas platība ir 62 000 m ² .		X
Māja atrodas ezera krastā.		X
Viensētā ir arī kūts, pirts un šķūnis.	X	
Tā ir vienkārtīga māja.	X	

3.21. Ievieto vārdus atbilstošajā vietā un formā!

Ivars. Mēs vēlamies saņemt hipotekāro **kredītu**.

Bankas darbinieks. Vai jūs plānojat iegādāties **mājokli**?

Ivars. Jā, mēs vēlamies **iegādāties** divstābu dzīvokli.

Bankas darbinieks. Kādi ir jūsu **ikmēneša** ienākumi?

Ivars. Mūsu kopējie **ienākumi** ir ap 1200 eiro mēnesī.

Bankas darbinieks. Vai jūsu apgādībā ir **nepilngadīgi** bērni?

Ivars. Jā, mums ir divi mazi bērni. Es pašlaik esmu vienīgais **apgādnieks**.

Bankas darbinieks. Cik lielu **aizdevumu** jūs vēlaties?

3.22. Raksti vietniekvārdus *pats, pati* atbilstošajā formā!

Man visu patīk darīt **pašam/pašai**. Arī savu vecvecāku māju es izremontēju **pats/pati**. Protams, mana ģimene man palīdzēja. Mēs **paši** krāsojam grīdas, līmējam tapetes, pārmūrējam krāsnis. Daudzi man jautā, vai remontēt **pašam/pašai** ir lētāk. Jā, tas ir viens no iemesliem, kāpēc cilvēki izvēlas **paši** remontēt vai būt savas mājas. Maniem draugiem radās ideja būt māju **pašiem**.

4.30. Ieraksti vārdus atbilstošajā formā!

1. Viens no *vecākajiem* teātriem Latvijā atrodas Liepājā.
2. Viena no *slavenākajām* latviešu dzejniecēm ir Aspazija.
3. Cēsu koncertzāle ir viena no *labākajām* Latvijas koncertzālēm.
4. Rīgas Doma ērģeles ir vienas no *vērtīgākajām* vēsturiskajām ērģelēm.
5. Pasaulē koru olimpiādē Rīgā 2014. gadā bija viens no *nozīmīgākajiem* kultūras notikumiem Latvijā.

4.31. Ieraksti teikumā atbilstošo ievadītāJVārdU:*ka, kuras, kad, kāds, kuru!*

1. Pagaidām es vēl nezinu, *kuru* teātra izrādi gribētu redzēt.
2. Manam draugam patīk filmas, *kuras* attēlo senus vēsturiskus notikumus.
3. Režisors vēl nevarēja pateikt, *kad* būs operas pirmizrāde.
4. Daudzi kritiķi domā, *ka* Oskara Vailda lugas „Ideāls vīrs” iestudējums ir ļoti labs.
5. Es vēlos zināt, *kāds* ir kritiķu vērtējums par šo filmu.

4.32. Ieraksti teikumā darbības vārdU vēlēJuma izteiksmē!

1. Kaut es šodien *neaizmirstu* nodot bibliotēkā grāmatas!
2. Es vēlos, kaut tu ātrāk *izlasītu* jauno grāmatu!
3. Ja tu *zinātu*, kā es vēlos noskatīties kādu labu komēdiju!
4. Būtu labi, ja mēs jau šodien *nopirktu* biļetes uz sezonas atklāšanas izrādi.
5. Mēs gribam, lai jūs *piedalītos* jauno mūziķu konkursā!
6. Daudzi vecāki vēlas, lai bērni vairāk *interesētos* par kultūru.

4.33. Uzraksti teikumu saliktajā tagadnē!

1. Es esmu lasījis/lasījusi V.Šekspīra lugu „Hamlets”.
2. Alise, vai tu esi redzējusi R.Vāgnera operu „Fausts”?
3. Draugi, vai jūs esat bijuši Nacionālajā bibliotēkā?
4. Edgar, kur tu agrāk esi strādājis?
5. Anna Kalna ir uzrakstījusi interesantu stāstu.

5.20. Raksti teikumus, pasvītrotos vārdus aizstāj ar dotajiem!

- Vai tu zini, kurš ir *pats populārākais* sporta veids Latvijā?
- Man šķiet, ka *pati populārākā* ir skriešana. Tas ir *pats labākais* veids, kā tikt vaļā no stresa un būt labā fiziskā formā.
- Kurš ir *pats ātrākais* skrējējs pasaulē?
- Zinu, ka *paši ātrākie* skrējēji nāk no Kenijas un Jamaikas. Pašlaik *pats ātrākais* skrējējs ir Useins Bolts no Jamaikas.

5.21. Atrodi atbilstošos vārdus un ieraksti to burtu teikumā!

1. Mode, kurai ir raksturīgas ļoti īsas kleitas, ļoti īsi svārki un mēteļi.	B
2. Mode, kurai ir raksturīgas garas kleitas, svārki, mēteļi (aptuveni līdz potītēm).	A
3. Apģērbs atbilst cilvēka augumam un labi izskatās.	D
4. Kaut kas kļūst ļoti populārs.	C
5. Noteikt sava ķermeņa masu.	F
6. Noteikt kāda cita masu.	E

5.22. Ieraksti pretī dotajam vārdam trīs atbilstošus vārdus!

Hokejs	ripa, vārti, nūja
Teniss	bumbiņa, rakete, tīkls
Futbols	vārti, bumba, spert
Basketbols	bumba, grozs, driblēt
Golfs	bumbiņa, nūja, bedrīte
Volejbols	bumba, tīkls, volejbolists

5.23. Turpini teikumus! Izvēlies atbilstošo vārdu un raksti to pareizā formā!

Es nodarbojos ar *sportu*. Mani draugi spēlē *basketbolu*. Hokejists met ripu *vārtos*. Basketbolists met bumbu *grozā*. Es katru dienu *skrienu*. Es domāju, ka mans dzīvesveids ir *veselīgs*. Lai nesaslimtu, es dzeru zāļu *tēju*.

KLAUSĪŠANĀS UZDEVUMI

1. NODAĻA

1.7. uzdevuma teksts

- Vai gribat redzēt Kurzemi? Tad brauciet ekskursijā, kuras laikā apmeklēsim skaistās Kurzemes pilsētas Kuldīgu un Talsus. Izbrauksim no Rīgas pulksten septiņos no rīta. Vispirms aizbrauksim uz Kuldīgu. Tur varēsiet pastaigāties pa skaistās vecpilsētas ielām un apskatīt platāko ūdenskritumu Eiropā – Ventas rumbu. No Kuldīgas brauksim uz Talsiem.
- Piedāvājam divu dienu ekskursijā apskatīt interesantas vietas Zilo ezeru zemē jeb Latgalē. Apmeklēsim Aglonas baziliku, jauno koncertzāli „Gors” Rēzeknē, kā arī pasaulslavenā mākslinieka Marka Rotko muzeju Daugavpilī. Naktsmājas būs viesu mājā netālu no Daugavpils.
- Aicinām braukt ekskursijā uz Vidzemes Šveici – Siguldu. Pilsēta atrodas Gaujas upes krastos. Gaujas Nacionālā parka teritorijā varēsiet apskatīt seno Turaidas pili, Dainu kalnu un Gūtmaņa alu. Visiem, kam interesē sportiskas aktivitātes, taču īpaši bērniem un jauniešiem, piedāvājam apmeklēt brīvdabas piedzīvojumu parku „Tārzāns”. Tur ir arī rodeļu trase. Pa to var nobraukt lejā no kalna.
- Vai zināt, kura ir Latvijā slavenākā baroka stila pils? Tā ir Rundāles pils Zemgalē. Ja gribat to redzēt, piesakieties mūsu ekskursijai. Vispirms gan aizbrauksim līdz Bauskai un apskatīsim Bauskas pili. Tā atrodas starp divām upēm – Mūsu un Mēmeli. Pēc tam brauksim uz Rundāli, kas atrodas tikai 22 kilometrus no Bauskas.

1.13. uzdevuma teksts

Cilvēki, kas mainīja pasauli

1. *teksts.* Bilss Geitss savu pirmo datorprogrammu izgudroja jau augstskolā. 1977. gadā viņš atklāja *Microsoft* kompāniju un jau 1993. gadā kļuva par bagātāko cilvēku pasaulē.
2. *teksts.* Kristofors Kolumbs ir pasaulē slavenākais jūrasbraucējs. Viņš atklāja Ameriku, tas lika cilvēkiem aizdomāties par to, kāda pasaule ir īstenībā un cik daudz dažādu zemju ir uz zemeslodes.
3. *teksts.* Alberts Einšteins ir fiziķis. Viņš atklāja relativitātes teoriju un mainīja cilvēku domas par laiku un telpu. Einšteins arī šodien tiek atzīts par gudrāko fiziķi un zinātnieku pasaulē.
4. *teksts.* Mārtins Luters Kings bija baptistu mācītājs. Viņš cīnījās par to, lai cilvēki mainītu savas domas par melnādainu cilvēku tiesībām Amerikas Savienotajās Valstīs. Viņš saņēma Nobela Miera prēmiju un vienmēr paliks mūsu atmiņā kā cīnītājs.
5. *teksts.* Viljams Šekspīrs ir pasaulē slavenākais rakstnieks un dzejnieks. Šekspīrs izdomāja daudz jaunu angļu valodas vārdus (apmēram 1700), kas tiek lietoti arī šodien.

1.15. uzdevuma teksts

1. *teksts.* Mēs nesam atbraucām uz Latviju. Daudzas mēbeles atvedām līdzī no iepriekšējās dzīvesvietas, taču skapi nepaņēmām. Tas bija pārāk vecs. Mēs esam liela ģimene, tāpēc mums ir daudz apģērbu un apavu. Varbūt jums ir kāds liels skapis?
2. *teksts.* Mūsu ģimenē aug divi bērni, un viņi jau sen vēlas sev draugu – kaķi vai suni. Pirms gada nopirkām māju, tāpēc tagad varam turēt kādu mājdzīvnieku. Varbūt varat piedāvāt

- kādu mīļu draugu?
3. *teksts.* Cienījamie radioklausītāji! Informējam, ka autobusā, kas šodien brauca maršrutā Ogre–Rīga, atrasts maks un atslēgas. Šīs mantas atrodas Rīgas autoostas Informācijas birojā.
4. *teksts.* Sveika, Indra! Zvanu Tev, lai pateiktu, ka vakar beidzot atradu tādu auto, kādu tu vēlējies, – nelielu, labā tehniskā stāvoklī un ne pārāk dārgu.
5. *teksts.* Lūdzu palīdzību! Varbūt kādam mājās ir kāda ceļojuma soma vai koferis? Mans koferis nesen saplīsa, bet salabot to vairs nepaspēšu. Pēc divām dienām jābrauc komandējumā.

1. 18. uzdevuma teksts

Darba devējs. Priecājos, ka meklējat darbu mūsu uzņēmumā. Vēlos mazliet aprunāties ar Jums. Kāda ir Jūsu darba pieredze?

Amata pretendente. Es trīs gadus strādāju par grāmatvedi lielā uzņēmumā.

Darba devējs. Kāpēc aizgājāt no iepriekšējās darbavietas?

Amata pretendente. Es apprecējos, piedzima dēls. Divus gadus biju mājās ar bērnu. Tagad pēc bērna kopšanas atvaļinājuma vēlos atgriezties darbā.

Darba devējs. Jums taču ir tiesības atgriezties iepriekšējā darbavietā? Kāpēc gribat mainīt darbavietu?

Amata pretendente. Esmu cilvēks, kam patīk pārmaiņas. Es meklēju jaunas iespējas. Turklāt labāk vēlos strādāt nelielā uzņēmumā.

Darba devējs. Saki, kāpēc vēlaties strādāt tieši mūsu uzņēmumā?

Amata pretendente. Jūsu uzņēmums ir perspektīvs, tam ir pozitīvs tēls, un tas ir labi zināms mūsu valstī.

Darba devējs. Kā profesionālā ziņā varat sevi raksturot?

Amata pretendente. Esmu precīza darbā un spēju pieņemt patstāvīgus lēmumus. Man ir augstākā izglītība ekonomikā. Man patīk piedāvāt jaunas idejas un kopā ar kolēģiem īstenot tās.

Darba devējs. Kādu Jūs redzat savu profesionālo darbību, piemēram, pēc desmit gadiem?

Amata pretendente. Ir grūti kaut ko plānot tik tālā nākotnē. Domāju, ka turpināšu strādāt savā profesijā. Vēlos strādāt Latvijā. Noteikti gribu turpināt izglītoties. Es arī tagad meklēju kādus tālākizglītības kursus.

Darba devējs. Paldies, Jūsu atbildes man patika. Mēs ar Jums sazināsimies.

1.20. uzdevuma teksts

- Sveiki! Mans vārds ir Irina. Lūdzu, palīdziet atrast manu suni Rokiju, kurš šorīt plkst. 6.00 pazuda Arkādijas parkā!
- Sveicināti! Mans vārds ir Līga. Es meklēju ceļabiedrus braucienam uz Melnkalni. Brauciens notiks pēc divām nedēļām. Izbraucam plkst.8.00 no rīta, tikšanās pie tirdzniecības centra "Origo". Vēl ir brīvas 4 vietas!
- Sveiki! Vai kafējnīca „Rīts”? Mani sauc Andris. Pirms trim stundām biju jūsu kafējnīcā. Meklēju savu lietussargu, bet nevaru atrast. Laikam atstāju kafējnīcā. Lūdzu, paskatieties!
- Labdien! Esmu Sofija. Šodien plkst. 14.15 pazaudēju dokumentus 15. trolejbusā. Lūdzu, zvaniet pa tālr. 92908476!

2. NODAĻA

2.5. uzdevuma teksts

Klausieties divas īsas sarunas!

- Inese, Jūs ar māsu Eviju viena otrai esat līdzīgas kā spoguļattēls. Abas ar gariem, gaišiem matiem un zilām acīm. Jums pat balsis ir līdzīgas. Vai jūs esat dvīnes?
- Nē, neesam gan. Evija ir trīs gadus vecāka par mani, taču viņa izskatās jaunāka. Daudzi tiešām domā, ka esam dvīnes.
- Izskats ir līdzīgs, bet raksturs?
- O, es esmu daudz enerģiskāka. Nevaru būt mierā ne mirkli. Māsa ir lēnāka, visu nopietni pārdomā un tad dara. Es reizēm vispirms daru un tikai pēc tam domāju. Māsa mani dēvē par nemiera garu. Viņa ir nopietnāka – iespējams tāpēc, ka ir vecāka.

***

- Emīl, pastāsti, kāda ir dzīve, ja ir dvīņu brālis!
- Tagad esmu ļoti apmierināts. Bērībā man nepatika, ka vecāki mūs vienādi ģērba. Daudzi uz mums skatījās kā uz brīnumu – kā var būt tik līdzīgi bērni?
Bet skolas gados sapratām, ka līdzība var būt izdevīga. Piemēram, dažas reizes mājās, lai klasē labāk atbildētu kādu mācību vielu. Es izlikos par Reini latviešu valodas stundās, bet viņš izlikās par mani angļu valodas stundās. Bērībā un skolas gados biežāk strīdējāmies. Tagad, kad mums jau ir deviņpadsmit, dzīvojam ļoti satīcīgi.

2.16. uzdevuma teksts

- Alise, kāpēc tu raudi un bēdājies?
- Vakar nomira mans vectēvs. Es jūtos slikti. Ļoti skumstu pēc viņa.
- Andri, par ko tu tā priecājies? Vai dabūji lielo laimestu loterijā?
- Nē, es priecājos, ka Inese piekrita kļūt par manu sievu. Mēs drīz precēsimies.
- Jāni, manā dzīvē šodien ir liels notikums.
- Kas tas par notikumu, Viktor?
- Šodien mūsu ģimene kļuva lielāka – mums piedzima meita. Es tā lepojos un esmu laimīgs.
- Zane, šodien ir tava astoņpadsmitā dzimšanas diena. Kā tu jūties?
- Šobrīd jūtos lieliski. Liekas, nekas nav mainījies. Varbūt pēc kāda laika sapratīšu, ka nu esmu pieaudzis cilvēks.

2.18. uzdevuma teksts

Kopš 2008. gada Latvijā kā oficiālus svētkus **svin** Ģimenes dienu. Apvienoto Nāciju Organizācija Starptautisko ģimenes dienu sāka atzīmēt jau pirms 20 gadiem. Ik gadu šo dienu **atzīmē** 15. maijā. Šajā dienā godina ģimeni un **mudina** vairāk laika un uzmanības **veltīt** vecākiem, brāļiem, māsām un bērniem – saviem ģimenes locekļiem. Bieži vien ikdienā mēs maz laika **ziedojam** saviem tuvajiem, tāpēc Starptautiskajā ģimenes dienā sabiedrību aicina **rūpēties** par ģimenes vērtībām un nozīmību.

Lai šajos svētkos cilvēki varētu kopā **pavadīt** laiku, daudzas organizācijas **rosina** apmeklēt dažādus pasākumus.

3. NODAĻA

3.9. uzdevuma teksts

- Juri, kā vislabāk tikt pie dzīvokļa?
- Kāpēc tu to gribi zināt, Anna? Tev taču ir ļoti labs **trīsistabu dzīvoklis**.
- Mana māsa Kristīne beidzot grib **dzīvot atsevišķi** no vecākiem.
- Viņa grib **īrēt vai pirkt** dzīvokli?
- Viņa grib pirkt nelielu dzīvoklīti.
- Vai nauda viņai ir? Ja ir nauda, nav problēmu. Es pats viņai varu sagādāt ļoti labu divistabu dzīvokli. Vienu tikko **izremontēju**.
- Naudas viņai nav. Droši vien viņai būs jāņem **kredīts**. Turklāt viņa ir gatava pati remontēt savu dzīvesvietu: **krāsot grīdas** un griestus, **līmēt tapetes**.
- Remontdarbos es viņai varu palīdzēt. Ja nepieciešams, varu kaut ko arī **pārbūvēt**. Padomāšu, varbūt varu kādu Kristīnei piemērotu dzīvokli atrast.

4. NODAĻA

4.2. uzdevuma teksts

(Balss) Labdien! Lūdzam jūs piedalīties īsā aptaujā! Nosauciet savu vārdu, nodarbošanos un atbildiet uz jautājumu: „Ko jums patīk lasīt?”

Es esmu Aleksis. Esmu inženieris. Visbiežāk es lasu grāmatas par vēsturi. Man patīk vēsturiskie romāni, jo tajos ir daudz notikumu un literāro varoņu. Vēsturiskā romāna žanrs plaši attēlo dzīvi agrākos laikos. Visvairāk man interesē romāni par dzīvi 16. un 17. gadsimtā.

Mani sauc Katrīna. Pašreiz es nestrādāju, esmu mājsaimniece. Audzinu trīs bērnus. Man ir maz laika lasīt, bet vispār visvairāk man patīk lasīt stāstus vai romānus par mīlestību. Stāsti man patīk labāk, tie parasti ir īsāki par romāniem, tos var ātri izlasīt.

Es esmu Jānis un mācos 11. klasē. Informāciju par dažādām mani interesējošām lietām es vairāk meklēju internetā. Grāmatas es diemžēl lasu reti. Ja lasu, tad izvēlos fantastikas literatūru. Man bērniņā arī ļoti patika pasakas. Tās attēlo nevis reālo pasauli, bet stāsta par izdomātiem un neticamiem notikumiem.

Mans vārds ir Aleksandrs. Esmu aktieris. Varbūt tāpēc man vairāk par cita žanra grāmatām patīk lasīt lugas. Lugās risina kādus svarīgus konfliktus, problēmas, tāpēc tās gandrīz nekad nav garlaicīgas. Tajās ir daudz dzīves dramatisma.

Mani sauc Anna. Es esmu latviešu literatūras skolotāja, tāpēc man jālasa ļoti daudz grāmatu. Man pašai visvairāk patīk lasīt dzejas grāmatas. Es domāju, ka dzeja vislabāk attēlo cilvēka jūtu pasauli – mīlestību, uzticību, attieksmi pret dabu, vēsturi.

Es esmu Sergejs. Es lasu gandrīz tikai detektīvliteratūru. Man patīk kriminālromāni vai stāsti par dažādiem noziegumiem, kā arī interesantiem un gudriem izmeklētājiem. Bet vislabāk man patīk dokumentālā literatūra – darbi, kuros izmantoti kādi dokumenti, patiesi fakti.

4.11. uzdevuma teksts

Mareks. Labdien, es gribētu kļūt par bibliotēkas lasītāju.

Bibliotekāre. Pricājies! Jums būs jāaizpilda anketa. Bet saki, lūdzu, kāpēc vēlaties pierakstīties mūsu bibliotēkā? Jauni puīši reti apmeklē bibliotēku. Mums ir maz gados jaunu lasītāju. Tagad jau jaunieši vairāk lasa elektroniskās grāmatas.

Mareks. Pirmkārt, es Latvijā studēju medicīnu, tāpēc man jālasa speciālā literatūra. Veikalos tādu grāmatu gandrīz nav. Otrkārt, es labprāt lasu daiļliteratūru, piemēram, detektīvromānus un grāmatas par dzīvniekiem. Varētu teikt, ka lasīšana ir mans vaļasprieks. Veikalos grāmatas ir dārgas, tādēļ domāju, ka būs izdevīgi tās paņemt bibliotēkā. Protams, es lasu grāmatas e-formā, bet vispār esmu konservatīvs, man patīk grāmatas papīra formā.

Bibliotekāre. Skaidrs. Es tikai vēlos jūs brīdināt, ka ir tādas speciālās literatūras grāmatas, kuras mēs nedodam uz mājām. Tās Jūs varēsiet lasīt mūsu lasītavā. Tā ir ērta un mājīga, tur ir arī interneta pieslēgums. Domāju, ka Jums tur patīks.

Mareks. Man labāk patīktu lasīt mājās, bet nekas. Saki, vai lasītavu var apmeklēt visās nedēļas dienās?

Bibliotekāre. Nē, svētdienās tā ir slēgta apmeklētājiem. Pārējās nedēļas dienās tā ir atvērta no pulksten 10.00 līdz pulksten 21.00.

Mareks. Pagaidām – paldies par informāciju. Aizpildišu anketu un tad pasūtīšu grāmatas.

Bibliotekāre. Sarunāts.

4.14. uzdevuma teksts

Pēteris. Paklau, Franciska, vai piektdienas vakarā pēc darba aiziesim uz kinoteātri?

Franciska. Nezinu gan, Pēteri! Tas būs darbadienas vakars. Droši vien būšu nogurusi. Varbūt labāk paskatīsimies mājās internetā kādu seriālu?

Pēteris. Tev taču piektdiena ir saīsinātā darbadiena. Darbu tu beigsi jau pulksten trijos pēcpusdienā. Un sestdienas rītā taču uz darbu nav jāiet. Ja būsi nogurusi, tad pēc darba varēsi mazliet atpūsties. Varam iet uz vakara seansu pulksten desmitos. Filmas internetā var skatīties jebkurā darbadienas vakarā.

Franciska. Tā ir gan. Vispār jau es gribētu aiziet uz kinoteātri. Pēdējo reizi skatījos filmu kinoteātrī pirms kāda pusgada. Ko tu vēlētos redzēt?

Pēteris. Tu jau zini, man patīk dokumentālais kino. Bet zinu, ka tu gribētu skatīties kādu mākslas filmu. Izvēlies, kuru filmu gribi noskatīties!

Franciska. Paldies tev, ka ļauj man izvēlēties. Man patiešām negribas skatīties ne dokumentālo, ne animācijas filmu. Esmu dzirdējusi, ka ļoti laba ir jaunā filma ar Merilu Strīpu galvenajā lomā. Es gan aizmirsu nosaukumu. Pēdējā laikā neesmu lasījusi informāciju par jaunākajām filmām.

Pēteris. Tad paskaties tīmekļa vietnē www.kinoafīša.lv.

Franciska. Labi. Es paskatīšos, izvēlēšos un došu tev ziņu.

4.25. uzdevuma teksts

Cienījamie radioklausītāji! Mūsu radioēterā galvaspilsētas kultūras ziņas! Šodien informēsim jūs par nozīmīgākajiem kultūras pasākumiem, kas notiks tuvākajās nedēļās.

Maija sākumā Rīgā būs Johana Sebastiāna Baha Kamermūzikas festivāla pavasara koncerts. Tie, kuriem nepatīk klasiskā mūzika, koncertzālē „Akords” 3. maijā varēs apmeklēt koncertu „Latviešu džeza mūzika”. Klasiskā baleta cienītājus Latvijas Nacionālajā operā un baletā gaidīs patīkams notikums – Pētera Čaikovska baleta „Apburtā princese” jauniestudējums. Tā pirmizrāde būs 8. maijā. No 11. maija līdz 16. maijam galvaspilsētā notiks Teātra festivāls. Maija otrajā svētdienā daudzviet notiks Mātes dienai veltīti koncerti. Anglikāņu baznīcā būs Rīgas Doma zēnu kora koncerts. Savukārt Latvijas Universitātes Lielajā aulā notiks jauniešu kora „Sapnis” koncerts. Tajā skanēs latviešu klasiķu Jāzepa Vītola un Emīla Dārziņa romantiskā kora mūzika.

Detalizētu informāciju par kultūras pasākumu laikiem un vietām meklējiet tīmekļa vietnē www.pilsetas.kultura.lv.

5. NODAĻA

5.10. uzdevuma teksts

- Jāni, ko tu dari, lai būtu tik labā formā? Kāds ir tavs veselīga dzīvesveida noslēpums?
- Tā noteikti ir regulāra un mērena fiziskā slodze. Savukārt mazkustīgs dzīvesveids veicina vairāku slimību rašanos un aptaukošanos. Man ir sēdošs darbs birojā, tāpēc es pēc darba regulāri sportoju.
- Vai tas ir tikai sports un kustība?
- Vēl svarīgs ir veselīgs un sabalansēts uzturs. Neveselīgi ēdot, bieži vien rodas aptaukošanās. Piemēram, aptaukošanās rodas tāpēc, ka cilvēki pārāk daudz ēd maizi, smalkmaizītes un kūkas. Latvijā cilvēkiem garšo kartupeļi. Vīrieši ēd treknu gaļu. Protams, man arī garšo cepti kartupeļi, trekna gaļa. Tomēr es cenšos ēst veselīgi. Es ēdu daudz augļu un dārzeņu, zivis, brokastīs – graudaugu pārslas. Un dzeru daudz ūdens.
- Cik daudz ūdens?
- Ne mazāk kā 2–3 litrus dienā! Vislabāk dzert tīru ūdeni.
- Kas vēl, tavuprāt, ir veselīga dzīvesveida pamatā?
- Nevajag aizmirst, ka jādzīvo bez satraukuma. Stress rada satraukumu, nogurumu. Viens no labākajiem līdzekļiem pret stresu ir pietiekams miegs. Es cenšos gulēt vismaz sešas stundas. Labs miegs pozitīvi ietekmē nervu sistēmu, dod mūsu organismam spēku.